

Biuletyn

ISSN 2719-5147

informacyjny

1-2/2025

Wspieramy polskich rolników

**Zmiany w płatnościach bezpośrednich
w kampanii 2025 r.**

Fundusz Ochrony Rolnictwa

**32,6 mld zł z ARiMR na rozwój
polskiej wsi i rolnictwa w 2024 r.**

Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt

**KUPUJĄC ŻYWNOSĆ Z TYM ZNAKIEM
MASZ PEWNOŚĆ, ŻE ZOSTAŁA WYTWORZONA W POLSCE
NA BAZIE KRAJOWYCH SUROWCÓW**

#KUPUŚWIADOMIE

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

W numerze:

MRiRW

MRiRW

Wspieramy polskich rolników	
Informacja o działaniach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi	4
Zmiany w płatnościach bezpośrednich w kampanii 2025 r.	21
Ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich	26
Fundusz Ochrony Rolnictwa	
Zmiana ustawy	27
Wsparcie w ramach Funduszu Gwarancji Rolnych Plus	28
Posiedzenie Rady Agrifish	30
Polska na targach Grüne Woche	32

ARiMR

32,6 mld zł z ARiMR na rozwój polskiej wsi i rolnictwa w 2024 r.	34
Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt	35

KOWR

Działania KOWR w 2024 r.	37

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Szanowni Państwo!

1 stycznia 2025 r. Polska objęła drugie w historii przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej w ciągu 20 lat naszego członkostwa we Wspólnocie. Przejęliśmy prezydencję w szczególnym momencie. Trwa wojna w Ukrainie, rosną napięcia geopolityczne w różnych regionach świata. Ze względu na szereg tych wyzwań fundamentem działań polskiej prezydencji w 2025 r. będzie bezpieczeństwo w wielu wymiarach: zewnętrznym, energetycznym, ekonomicznym, żywnościowym, zdrowotnym, informacyjnym i wewnętrznym.

Zgodnie z przedstawionym programem prac w obszarze rolnictwa i rybołówstwa, polska prezydencja w Radzie UE skoncentruje się w szczególności na następujących głównych tematach: bezpieczeństwo żywnościowe, poprawa konkurencyjności rolnictwa i sektora rolno-spożywczego, zwiększenie odporności na kryzysy, stabilizacja dochodów rolników oraz wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności.

Zgodnie z zasadami prezydencji, 27 stycznia br. odbyło się pierwsze posiedzenie Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa pod przewodnictwem polskiej delegacji. Na posiedzeniu przedstawiłem program prac na pierwsze półrocze pod hasłem „Bezpieczeństwo, Europo!” i omówiłem nasze priorytety w Radzie AGRIFISH.

Jednym z nich jest uproszczenie Wspólnej Polityki Rolnej ze szczególnym uwzględnieniem procedury rocznego rozliczania z realizacji celów oraz obowiązkowych działań na rzecz środowiska i klimatu,

czyli tzw. zielonej architektury. Ministrowie wyraźnie poparli tę inicjatywę. Nie mam wątpliwości, że należy dążyć do ułatwienia

życia rolnikom i zmniejszenia obciążeń administracyjnych. Wiele państw członkowskich było zdania, że obciążenia finansowe i administracyjne związane z procedurą rozliczania z realizacji celów są nadmierne i niepotrzebne. Niektórzy wezwali Komisję Europejską do zmiany podstawowych aktów dotyczących WPR, a inni apelowali o większą elastyczność we wdrażaniu zielonej architektury, np. poprzez ograniczenie wymogów do tego, co jest absolutnie niezbędne, przyznanie

---

**Realizacja ambitnych celów stawianych
przed rolnictwem i WPR wymaga utrzymania
odpowiedniej struktury finansowania
i odpowiedniego budżetu na WPR po 2027 r.**

---

dalszych odstępstw lub lepsze nagradzanie rolników za dodatkowe zobowiązania. Część ministrów podkreśliła potrzebę większej skuteczności i elastyczności przy zmianie planów strategicznych WPR.

W trakcie dyskusji komisarz UE ds. rolnictwa i żywności Christophe Hansen powtórzył swoje zobowiązanie do zmniejszenia obciążeń administracyjnych, jakie spoczywają na rolnikach, i zapowiedział, że w ramach kolejnego pakietu uproszczeń w pierwszej połowie bieżącego roku zaproponuje zniesienie wymogu rocznego rozliczania z realizacji celów. Podkreślił, jak ważne jest utrzymanie ambicji w zakresie ochrony środowiska i ostrzegł przed wprowadzaniem głębokich zmian w WPR w obecnym okresie programowania, ponieważ może to doprowadzić do niepewności wśród rolników.

Podczas posiedzenia Komisja Europejska przedstawiła prezentację dotyczącą wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności, po której nastąpiła wymiana po-

głądów na temat dwóch niedawno opublikowanych propozycji aktów. Zawarte w nich rozwiązania mają wzmocnić pozycję rolników w łańcuchu dostaw produktów rolno-spożywczych i odpowiedzieć na niektóre z najpilniejszych wyzwań, z jakimi mierzy się sektor rolny.

Planowane rozporządzenie o transgranicznym egzekwowaniu przepisów przeciwdziałających nieuczciwym praktykom handlowym ma dodatkowo

CZESŁAW SIEKIERSKI,
minister rolnictwa i rozwoju wsi

wzmocnić egzekwowanie przepisów w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Natomiast zaproponowane poprawki do rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków rolnych wprowadza środki, które mają zwiększyć zaufanie między podmiotami, takie jak lepsze zasady sporządzania umów między rolnikami a kupującymi, obowiązkowe mechanizmy mediacji i wsparcie organizacji producentów i zrzeszeń takich organizacji.

Rozmawialiśmy również na temat aktualnej sytuacji w handlu produktami rolno-spożywczymi, kładąc szczególny nacisk na wpływ handlu tymi produktami na rolników w Unii oraz pozataryfowe bariery w handlu z państwami spoza UE.

Wszyscy zwracaliśmy uwagę na znaczenie handlu produktami rolno-spożywczymi dla unijnego sektora rolnego, zwłaszcza w świetle obecnych zawirowań geopolitycznych. W związku z tym omówiliśmy także planowane utworzenie rezerwy w wysokości co najmniej 1 mld euro, która będzie zabezpieczeniem na wypadek negatywnych skutków umowy z Mercosurem. Odnotować należy także to, że niektóre delegacje z zadowoleniem przyjęły niedawne zawarcie umowy między UE a Meksykiem.

Ważne jest, że państwa członkowskie wezwały do dalszej oceny łącznego wpływu handlu produktami rolno-spożywczymi na sektor rolny UE. Podkreślono potrzebę uczciwej konkurencji między rynkami UE i spoza Unii. W tym kontekście wiele delegacji podkreśliło potrzebę zrównania norm produkcji w handlu z państwami trzecimi. Większość ministrów uznała, że główną pozataryfową barierą handlową są przepisy sanitarne i fitosanitarne.

Istotne jest, że Komisja zauważyła powszechną zgodę wśród państw członkowskich co do potrzeby uczciwej konkurencji między producentami z UE i spoza Unii i przyjęła do wiadomości prośbę ministrów o dalszą analizę wpływu umów handlowych na unijnych rolników. Zwróciła również uwagę na potrzebę ustabilizowania warunków dla handlu produktami rolno-spożywczymi z Ukrainą.

Jednak realizacja ambitnych celów stawianych przed rolnictwem i WPR wymaga utrzymania odpowiedniej struktury finansowania (obecnie są to dwa filary WPR), a także odpowiedniego budżetu na WPR po 2027 r. Od kilku unijnych perspektyw finansowych widzimy wyraźne zmniejszanie się wielkości unijnego budżetu

na WPR. Efektem tego są problemy związane z zapewnieniem funduszy na realizację nowych wyzwań oraz zadań.

Przyszła WPR musi wspierać utrzymanie konkurencyjnego i odpornego europejskiego rolnictwa. Dlatego wynegocjowanie satysfakcjonującego budżetu w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych będzie sprawą zasadniczą dla rolnictwa i obszarów wiejskich.

Pierwsze posiedzenie AGRIFISH pod moim przewodnictwem było okazją do promocji jabłka – symbolu naszej prezydencji. Zwróciłem uwagę, że jabłka są symbolem sukcesu polskiego sadownictwa. Są także symbolem sukcesów eksportowych polskiej

branży rolno-spożywczej w ciągu 20 lat obecności Polski w Unii Europejskiej. Jabłka, którymi częstowaliśmy w Brukseli i które będą nam towarzyszyć podczas wszystkich spotkań organi-

zowanych w ramach polskiej prezydencji, to jabłka grójeckie. Przypomnę, że zostały one wpisane do unijnego rejestru jako Chronione Oznaczenie Geograficzne – to wyróżnik najwyższej jakości.

Zajmując się kwestiami prezydencji, nie zaniedbujemy też naszych spraw bieżących. To od nas wszystkich zależy dobry obraz rolnictwa i tu w kraju także musimy wzmacniać pozycję rolnika, bo to jest zawód zaufania. Właśnie na ten aspekt zwróciłem uwagę podczas debaty z rolnikami, członkami izb rolniczych podsumowującej cykl 16 wojewódzkich spotkań.

Moim mottem w kraju jest dialog z rolnikami. To się sprawdza i będę chciał przenieść to na grunt unijny, aby nie było już takich sytuacji, z jaką mieliśmy do czynienia w przypadku umowy UE-Mercosur, która była negocjowana bez konsultacji z rolnikami i bez zasięgnięcia opinii krajów członkowskich.

Musimy rozmawiać o przyszłości. Na wsi mamy 1,2 mln gospodarstw i rolnik musi mieć pewność działania, bo on produkuje nie tylko dla siebie, ale dla nas wszystkich. Dlatego zaproponowałem dyskusję na trzy istotne tematy: aktywny rolnik, dzierżawy rolne oraz produkcyjne funkcje wsi. Musimy rozstrzygnąć te trudne i skomplikowane kwestie, aby polskie rolnictwo mogło się dalej rozwijać.

Jesteśmy dopiero na początku dyskusji. Przed nami pewnie jeszcze wiele sporów i uzgodnień, ale powinny one doprowadzić nas do najlepszych rozwiązań. Te sprawy muszą zostać jasno uregulowane.

Moim mottem w kraju jest dialog z rolnikami. To się sprawdza i będę chciał przenieść to na grunt unijny.

Od nas wszystkich zależy dobry obraz rolnictwa. Musimy wzmacniać pozycję rolnika, bo to jest zawód zaufania.

Wspieramy polskich rolników

Informacja o działaniach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W czasach wielkich turbulencji ekonomicznych, klimatycznych, militarnych i społecznych, silne polskie rolnictwo jest gwarantem bezpieczeństwa żywnościowego i wspólną troską wielu środowisk. Intensyfikacja działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie tworzenia spójnego systemu wsparcia dla produkcji rolniczej już w pierwszym roku pozwoliła zrealizować szeroki pakiet działań, których najważniejsze elementy w skrótej formie przedstawiamy poniżej. Ostatnim wydarzeniem, które wpisuje się w powyższe działania jest nasz katerygiczny sprzeciw wobec umowy UE-Mercosur.

TRUDNY START, CZYLI WYZWANIA PO 15 PAŹDZIERNIKA 2023 R.

Po wyborach parlamentarnych 15 października 2023 r. przez okres dwóch miesięcy dalszych rządów PIS, mieliśmy do czynienia z niejasną sytuacją polityczną oraz licznymi zmianami na najwyższych stanowiskach poszczególnych resortów i instytucji, co służyło utrwaleniu systemu władzy poprzedników.

Ten dwumiesięczny kalendarz nie był wypełniony pracą merytoryczną. Odchodząca wtedy formacja polityczna mimo utraty większości parlamentarnej nie

zdobyła się na płynne przekazanie władzy i obowiązków służbowych kolejnemu rządowi. Co więcej, można odnieść wrażenie, że temu towarzyszyła chęć utrudnienia i blokowania sukcesji politycznej.

Dwa miesiące utrudniania i wstrzymywania realizacji najważniejszych spraw dla rolnictwa i rolników, doprowadziło m.in. do opóźnienia w funkcjonowaniu instytucji podległych resortowi, w tym przede wszystkim ARiMR. Było to o tyle kluczowe, że zbiegało się z kolejnymi terminami rozpoczęcia wypłat środków w ramach nowych dopłat bezpośrednich i ekoschematów. Brak decyzyjności i zaniechania w pracach, w tym

nieprzygotowanie systemów informatycznych, były powodem opóźnień w wypłatach nowych płatności.

Poziom opóźnień był tak wysoki, iż pomimo gigantycznej pracy, wykonanej w 2024 r. przez pracowników we wszystkich regionalnych oddziałach Agencji, udrażnianie systemu będzie trwało jeszcze ponad rok. Dlatego przywrócenie efektywności działań ARiMR i uporządkowanie realizacji zadań odebranych po poprzednikach stało się jednym z pierwszych działań nowego kierownictwa MRiRW.

Zielony Ład

Rząd PIS nie interesował się sprawami związanymi z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu i konsekwencjami jego wdrażania dla rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce. Przypomnieć należy, że **Europejski Zielony Ład miał swój początek pod koniec 2019 r., zatem Zielony Ład w całości został wynegocjowany i zatwierdzony przez poprzedni rząd. Nie wytłumaczono rolnikom proponowanych rozwiązań, a sam komisarz Wojciechowski mocno zachwalał rozwiązania w nim zawarte.**

Rok 2023 był okresem niskiej opłacalności i dochodowości rolników. Także w tym okresie nastąpił nadmierny napływ towarów rolnych z Ukrainy, co przyczyniło się do wyjątkowo trudnej sytuacji w rolnictwie. Ówczesnie rządzący nie dostrzegali pogarszających się warunków ekonomicznych dla prowadzenia opłacalnej działalności rolniczej. Za zapowiedziami i obietnicami nie szły konkretne rozwiązania, bądź pojawiały się one z dużym opóźnieniem. Na efekty wszystkich tych zaniechań nie trzeba było długo czekać.

Protesty wzburzonych rolników rozpoczęły się w grudniu 2023 r. i trwały nieprzerwanie do pierwszych miesięcy 2024 r. Przy takiej skali rozgoryczenia i wieloletniej ignorancji poprzedniej władzy odbudowanie zaufania społeczności rolniczej i mieszkańców wsi wymagało daleko idących kompromisów i szeregu zdecydowanych działań.

TO ZROBILIŚMY

Już od pierwszych dni Minister Rolnictwa Czesław Siekierski rozpoczął rozmowy z rolnikami protestującymi na granicy w Medyce, a efektem trudnych negocjacji stało się uregulowanie relacji handlowych z Ukrainą, poprawa sytuacji na rynku zboża i przeznaczanie ponad 2,1 mld zł na dopłaty do sprzedanych przez rolników zbóż. W maju 2024 r. przeprowadziliśmy przez cały proces legislacyjny pierwsze zmiany w Zielonym Ładzie. Po interwencjach Ministerstwa Rolnictwa gruntownie uproszczone i złagodzone zostały zapisy, na podstawie których:

- wyłączono z kontroli i sankcji warunkowości gospodarstwa do 10 ha (ok. 950 tys. gospodarstw w Polsce);
- zniesiono obowiązek ugorowania 4 proc. gruntów ornych;
- zmieniono termin utrzymania okrywy glebowej na gruntach ornych;
- wprowadzono możliwość dywersyfikacji upraw zamiast zmianowania.

Wcześniej po interwencjach resortu rolnictwa, Komisja Europejska wycofała się z projektu ograniczającego stosowanie pestycydów.

JESZCZE PRZED NAMI

Podczas polskiej prezydencji będziemy kontynuować prace związane z przeglądem Zielonego Ładu i jego dalszego uproszczenia oraz oczekiwanego przez wszystkich rolników „odbiurokratyzowania” zapisów. Chcemy przygotować rozwiązania, które wobec nieuchronnej transformacji ekologiczno-klimatycznej zagwarantują rolnikom stabilne źródła dochodu uzyskiwane z działalności rolniczej, a konsumentom UE bezpieczeństwo żywnościowe.

Szersze konsultacje dotyczące racjonalizacji i upraszczania celów Zielonego Ładu z udziałem ministra Czesława Siekierskiego prowadzone są na poziomie struktur europejskich.

Kolejne oczekiwania rolników, dotyczące warunkowości i zielonej architektury WPR chcemy położyć na stole negocjacyjnym w takcie polskiej prezydencji; będziemy dążyć do znalezienia takich rozwiązań, które bez uszczerbku dla wspólnych celów, pozwolą w sposób korzystny dla rolników wyeliminować nadmierne obciążenia.

Stały dialog i rozmowy z rolnikami

Przejęcie resortu rolnictwa odbyło się w wyjątkowo trudnym (gospodarczo, politycznie, społecznie) momencie. Na naszej wschodniej granicy trwały rolnicze protesty, a ich grudniowa eskalacja groziła krytyczną blokadą szlaków tranzytowych w Polsce i szerzej – w Państwach UE. Nie dziwi zatem fakt, iż pierwszą decyzją ministra Czesława Siekierskiego było nawiązanie nowego dialogu z rolnikami i doprowadzenie do konstruktywnego zakończenia trwającego sporu.

Intensywność działań widoczna była zarówno na licznych spotkaniach podczas rolniczych manifestacji i blokad, jak i na przejściach granicznych. Wyraźnym przełomem we wzajemnych relacjach okazało się spotkanie Wigilijne, na które do rolników blokujących przejście graniczne w Medyce, minister Czesław Siekierski pojechał z tradycyjnym opłatkiem.

W efekcie tego wydarzenia rolnicy **zdecydowali się zakończyć protest, a to (zaledwie 11 dni po objęciu resortu!)**, oznaczać mogło tylko jedno: konstruktywny dialog z rolnikami został skutecznie zainicjowany, a każda ze stron z dużym mandatem zaufania rozpoczęła proces przyszłej współpracy.

Rok 2023 kończył się optymistycznie, jednak trzeba było pamiętać, że bezpośrednia przyczyna protestów nadal istniała. Negatywne w skutkach decyzje poprzedników, z każdym miesiącem powiększały koszty produkcji rolnej. Polskich rolników paraliżowały podniesione wcześniej ceny gazu, energii, paliw i nawozów oraz wymogi Zielonego Ładu z ich rozbudowanymi procedurami administracyjnymi. Dalsza akceptacja otwarcia rynku na produkty z Ukrainy oznaczała też powrót do protestów na granicy, a ich rozmiar – zwłaszcza wobec rosnącej fali rolniczego niezadowolenia także w Niemczech, Francji i Belgii – szybko stałby się trudny do zatrzymania. W tej sytuacji (i to w trybie pilnym) należało rozpocząć kolejne etapy DIALOGU. Intensywne rozmowy prowadzone były w tamtym czasie nie tylko w miejscach rolniczych protestów, ale i w siedzibie MRiRW oraz z udziałem premiera D. Tuska w Rządowym Centrum Dialogu Społecznego.

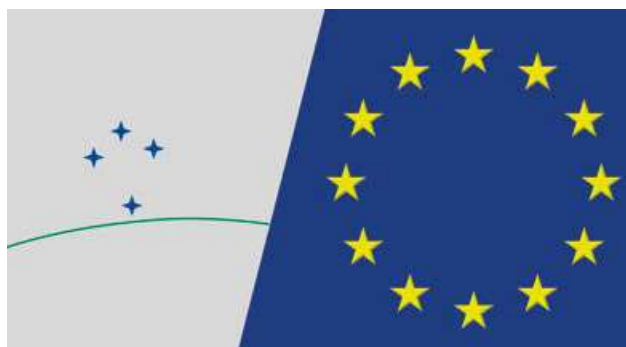
W marcu 2024 r., po intensywnych, niełatwych rozmowach prowadzonych z polskimi rolnikami, Minister Rolnictwa podpisał w Jasionce wspólne uzgodnienia, a w równoległe prowadzonych negocjacjach ministrów rolnictwa Polski i Ukrainy oraz rozmowach ministra Siekierskiego z Valdisem Dombrovskim – Unijnym Komisarzem ds. Handlu udało się wypracować korzystne zmiany w ATM, gwarantujące ograniczenie napływu towarów rolnych z Ukrainy do UE.

Warto zaznaczyć, iż finalizowanie najtrudniejszych tematów z pierwszego półrocza 2024 nie oznaczało

dla MRiRW zakończenia rozmów z rolnikami. W ostatnich miesiącach minister Czesław Siekierski uczestniczył w kilkunastu regionalnych spotkaniach z członkami izb rolniczych, a przyjęta formuła dyskusji i bezpośrednich pytań z sali (każde spotkanie gromadziło ok. 200–300 uczestników) pozwoliła nie tylko skatalogować bieżące problemy, ale też stworzyć agendę najważniejszych wyzwań, przed którymi stoi polska wieś.

SPRZECIW WOBEC UMOWY UE-MERCOSUR

Od 25 lat trwały prace nad umową o wolnym handlu pomiędzy Unią Europejską a państwami ugrupowania Mercosur, tj. Brazylią, Argentyną, Paragwajem i Urugwajem. W 2019 r. osiągnięto porozumienie polityczne między UE a państwami Mercosur, a 6 grudnia 2024 r. sfinalizowano negocjacje umowy o wolnym handlu.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako pierwsze w Polsce zanegowało kontrowersyjną umowę handlową UE z Mercosur, zwracając uwagę przede wszystkim na naruszenie zasad konkurencyjności europejskich producentów rolnych, w tym polskich rolników, co będzie skutkować stopniowo narastającą dominacją dostawców z państw członkowskich Mercosur i realnym zachwianiem bezpieczeństwa żywnościowego w całej Europie.

Jednoznaczne negatywne stanowisko wobec umowy UE-Mercosur przyjął również polski rząd, który wyraził to podjętym stanowiskiem w formie uchwały podczas posiedzenia Rady Ministrów w dniu 26 listopada 2024 r.

Ponadto informację o sprzeciwie polskiej strony od ministra Siekierskiego otrzymał także nowy komisarz UE ds. rolnictwa i żywności Christophe Hansen. W informacji przekazanej Komisarzowi, szef polskiego resortu rolnictwa akcentował sprzeciw wobec nadmiernych ustępstw w dostępie do europejskiego rynku dla niektórych produktów rolnych, w szczególności mięsa drobiowego, dla którego koncesje udzielane krajom Mercosuru zostały na ostatnim etapie negocjacji mocno zwiększone oraz sprzeciw wobec łagodzeniu

unijnych wymogów zrównoważonej produkcji rolnej dla produktów Mercosuru.

Ewidentne różnice w zakresie tych wymogów między producentami z krajów UE i krajami Mercosuru przekładają się na złamanie równego, konkurencyjnego dostępu do rynków i wprost oznaczają wyższe koszty produkcji dla producentów rolnych z UE, w tym producentów z Polski. Brak rozwiązania tego problemu, przy jednoczesnym udzieleniu znaczących ustępstw dla krajów Mercosur jedynie pogłębia tę nierówność.

■ CO DALEJ Z UMOWĄ MERCOSUR?

Obecnie nie jest przesądzone, że umowa wejdzie w życie. Przede wszystkim KE musi złożyć formalny wniosek do Parlamentu Europejskiego oraz Rady UE o zatwierdzenie umowy wraz z jej pełnym tekstem.

Możliwe są dwa scenariusze dalszej procedury: wymóg jednomyślności lub wymóg większości kwalifikowanej.

1. Jeśli – zgodnie z dotychczasowym założeniem – umowa z Mercosurem będzie mieć postać układu o stowarzyszeniu, konieczna będzie jednomyślność wszystkich krajów członkowskich.

- Oznaczałoby to możliwość zablokowania umowy przez jeden kraj członkowski w ramach Rady UE.

- Ponadto umowa wymagałaby ratyfikacji w każdym kraju członkowskim zgodnie z jego procedurami.

2. Jeśli KE będzie chciała ominąć wymóg jednomyślności w Radzie UE, będzie mogła zaproponować wydzielanie części handlowej jako odrębnej umowy.

- Wtedy oprócz zgody Parlamentu Europejskiego wystarczałaby zgoda Rady UE w trybie większości kwalifikowanej.

- Nie byłoby też wymogu ratyfikacji w każdym kraju członkowskim.

- Obecnie nie ma potwierdzenia, że KE zdecyduje się na taki krok.

- W tym scenariuszu potrzebny byłby sprzeciw nie tylko Francji i Polski, ale również innych państw członkowskich.

Istnieje prawdopodobieństwo, że KE może się starać przekonać państwa członkowskie do akceptacji projektu, oferując dodatkowy fundusz lub inne ułatwienia dla sektora rolnego. W zależności od rozwoju sytuacji MRiRW będzie podejmować konieczne działania, by skutecznie chronić interesy polskich i europejskich rolników oraz konsumentów.

POMOC DLA ROLNIKÓW DOTKNIĘTYCH KLĘSKAMI ŻYWIŁOWYMI

Cały rok 2024 był niezwykle trudnym czasem walki ze skutkami klęsk żywiołowych, które pozostawiają

spustoszenie szczególnie w rolnictwie. Szybka „pomoc klęskowa” stała się priorytetem działań ministra Czesława Siekierskiego.

Pomoc dla sadowników – producentów owoców i winorośli, poszkodowanych przez kwietniowe przymrozki i gradobicia

Kwota wsparcia: 37 mln euro (środki unijne) plus 200 proc. tej kwoty z budżetu państwa. Łącznie blisko 470 milionów.

Pomoc dla rolników, którzy ponieśli straty w uprawach: agrestu, aronii, porzeczek, brzoskwiń, czereśni, gruszek, jabłek, moreli, orzechów włoskich, śliwek, wiśni, borówek, jeżyn, malin, truskawek, innych owoców jagodowych i winorośli.

Nabór trwał od 1 października do 22 października 2024 r. i był prowadzony za pośrednictwem ARiMR. Wnioski złożyło ponad 36 tys. rolników. Do 4 grudnia 2024 r. zrealizowano płatności dla 33,8 tys. rolników w kwocie 470,6 mln zł.

Pomoc dla poszkodowanych przez nawałnice, huragany i grady w okresie maj – 10 września 2024 r.

Kwota wsparcia: 200 mln zł z budżetu Ministerstwa Rolnictwa.

Dopłaty dla rolników, którym deszcze nawałne, grad, huragany zniszczyły uprawy zbóż, rzepaku, kukurydzy i innych roślin. Nabór wniosków trwał do

15 listopada 2024 r., a o pomoc mogli ubiegać się rolnicy, którzy ponieśli szkody w uprawach na poziomie co najmniej 30 proc. (zróżnicowane dopłaty od 1000 do 3000 zł/ha). Złożono 12,9 tys. wniosków i wypłacono kwotę 172,6 mln zł.

Pomoc dla rolników poszkodowanych przez powódź 2024 r. (obszar klęski żywiołowej)

Kwota wsparcia: 150 mln zł z budżetu Ministerstwa Rolnictwa.

Dopłaty w wysokości 5000 zł na 1 ha powierzchni uprawy kukurydzy, buraków cukrowych, ziemniaków, konopi włóknistych, tytoniu, chmielu, lnu, winorośli, ziół, słonecznika lub warzyw oraz 4000 zł na 1 ha powierzchni uprawy soi.

Wnioski można było składać do 15 listopada 2024 r. za pomocą systemu teleinformatycznego. Przyjętych zostało 2153 wniosków (najwięcej na Opolszczyźnie). Wypłaty tego wsparcia (w formie dotacji) rozpoczęły się 13 listopada 2024 r. Do końca 2024 r. na konta ponad 1,9 tys. rolników trafiły 44,6 mln zł.

Dodatkowo rolników z terenów powodziowych zwolniliśmy z obowiązku ponoszenia opłat za wykonywanie badań gleb w okręgowych stacjach chemiczno-rolniczych, wydłużenie terminu na dostosowanie miejsc do przechowania nawozów naturalnych. Obok pomocy finansowej, przeznaczonej na

remont i odbudowę budynków mieszkalnych, która jest dostępna dla wszystkich mieszkańców terenów objętych stanem klęski żywiołowej, resort rolnictwa zabiega o przyznanie dodatkowych środków na odbudowę budynków gospodarczych. Pomoc dla rolników na terenach popowodziowych koordynował KOWR z podległymi spółkami (wsparcie rzeczowe dla poszkodowanych rolników; dystrybucja pasz, sprzętu rolniczego, materiału siewnego).

Środki budżetowe przeznaczone na wypłatę równowartości III i IV raty podatku rolnego na 2024 dla rolników poszkodowanych przez anomalie pogodowe (w tym powódź)

Kwota: 160 mln zł.

Po oszacowaniu szkód przez komisje powołane przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód nie później niż do 29 listopada br. producenci rolni mogli składać wnioski o pomoc w wysokości stanowiącej równowartość III i IV raty podatku rolnego. Dla prawie 20 tys. beneficjentów wypłacono kwotę 15,7 mln zł.

Pomoc dla rolników dotkniętych suszą

Pomoc przyznawana producentom rolnym, których średni roczny dochód z prowadzonej działalności rolniczej, w związku z wystąpieniem suszy obniżył się o ponad 30 proc. Środki dla rolników, którzy ponieśli szkody w wyniku suszy 2024 wypłacane będą z budżetu roku 2025.

W 2024 r., pomimo wielu trudności z działaniem systemu informatycznego i aplikacji suszowej, MRiRW wypłaciło rolnikom środki za szkody poniesione w zbiorach z roku 2023; z tego tytułu na konta ponad 123 tys. rolników trafiło ponad 1 mld zł.

TO ZROBILIŚMY, CZYLI REALIZACJA ROLNICZYCH POSTULATÓW

W ciągu jednego roku nie da się naprawić zaniedbań poprzedniej ekipy, dlatego proces rekonstrukcji będzie prowadzony z maksymalną rzetelnością przez całą kadencję rządu 15 października. Jednak 12 miesięcy ostatniego, wyjątkowo trudnego dla polskiego rolnictwa roku pokazało jak wiele zależy od determinacji i chęci wspólnego działania. Dziś Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi może już potwierdzić realizację najważniejszych postulatów zgłaszanych przez rolników w grudniu 2023 r., oprócz wspomnianego wcześniej uproszczenia Zielonego Ładu.

Ograniczyliśmy nadmierny napływ towarów rolno-spożywczych z Ukrainy

- Utrzymaliśmy embargo na produkty rolne z Ukrainy dotyczące zbóż, kukurydzy, rzepaku, słonecznika – mąka, śruta, makuch.
- Wprowadziliśmy cła i kontyngenty na nadmierny import produktów rolnych z Ukrainy w ramach Unijnych ATMów.
- 6 czerwca 2024 r. weszło w życie unijne rozporządzenie przedłużające autonomiczne środki handlowe (ATM) w imporcie z Ukrainy o kolejny rok.
- Dzięki zabiegom m.in. Polski wprowadzony został automatyczny mechanizm ochronny uruchamiany po przekroczeniu określonych wielkości progowych przez import z Ukrainy do UE następujących produktów: mięso drobiowe, jaja, cukier, owies, niektóre produkty przetwórstwa zbóż, miód. Uruchomienie tego mechanizmu powoduje przywrócenie ceł UE na import przekraczający poziom bezcłowych kontyngentów taryfowych z Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina.
- Wspólne stanowisko ministrów rolnictwa Polski, Czech, Estonii, Litwy i Łotwy pozwoliło od 1 lipca 2024 r. wprowadzić wyższe cła na produkty rolne z Rosji i Białorusi.

Poprawiliśmy opłacalność produkcji rolnej

- Wprowadziliśmy dopłaty dla rolników uprawiających kukurydzę w 2023 r.
Producentom kukurydzy zostały przyznane i wypłacone dopłaty. Do 1 lipca 2024 r. ARiMR wypłaciła ponad 717 mln zł, które trafiły do ponad 168 tys. rolników.
- Wprowadziliśmy dopłaty dla producentów zbóż.
O dopłaty mogli się starać producenci pszenicy, żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych, którzy sprzedali ziarno między 1 stycznia a 31 maja 2024 r.

Wnioski złożyło ponad 187 tys. rolników. Na konta rolników przekazano 2,05 mld zł.

Nadrobiliśmy zaległości w płatnościach bezpośrednich.

W 2024 r. ze względu na duże opóźnienia w przygotowaniu funkcjonalności systemów informatycznych umożliwiających obsługę wniosków o przyznanie płatności za 2023 r. wynikające z podjętych wcześniej decyzji poprzedników, przystąpiono do masowej kontroli administracyjnej tychże wniosków. Podjęte działania pozwoliły na realizację w 2024 r. płatności za rok 2023 w kwocie ponad 10,5 mld (płatności bezpośrednie z uwzględnieniem ekoschematów, w tym dobrostan zwierząt, płatności ONW, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, płatności ekologiczne i płatności zalesieniowe).

Wypłata zaliczek na dopłaty bezpośrednie była realizowana od 16 października do 29 listopada 2024 r. Do końca grudnia 2024 r. płatności zaliczkowe zostały zrealizowane na kwotę 11 mld zł. W pierwszej kolejności pieniądze transferowane były do rolników z powiatów powodziowych. Dla prawie 70 tys. rolników z powiatów powodziowych trafiło ponad 846,3 mln zł.

Od 2 grudnia 2024 r. realizowane są płatności końcowe. W ramach tegorocznej kampanii na konta ponad 1,2 mln beneficjentów trafi ok. 19,3 mld zł.

Zwiększenie dopłat na wsparcie budowy biogazowni

W ramach programu priorytetowego „Energia dla wsi” z inicjatywy MRiRW zwiększony został budżet programu z 1 mld zł do 3 mld zł. Program jest przeznaczony dla rolników, spółdzielni energetycznych lub jej członków oraz powstających spółdzielni energetycznych. Program jest wdrażany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), a okres jego realizacji to lata 2022–2030.

Wnioski złożone w ramach pierwszego naboru prawie dwukrotnie przekroczyły całkowity budżet „Energii dla wsi” i dotyczyły przede wszystkim udzielenia wsparcia do budowy biogazowni rolniczych, dlatego zwiększenie budżetu to oczekiwana odpowiedź MRiRW na duże zainteresowanie tym programem wśród rolników.

Inne formy finansowego wsparcia rolników

- **Dopłaty do paliwa rolniczego.**

W ustawie budżetowej na 2024 r. na dopłaty do paliwa rolniczego zaplanowano kwotę 1,66 mld zł. Na dzień 4 października u.br. kwoty wniosków producentów rolnych o zwrot podatku akcyzowego wraz z kwotami na pokrycie kosztów gmin związanych z przyjmowaniem wniosków, ich rozpatrywaniem i wypłatą dotacji wyniosły 1,94 mld zł. W związku z tym konieczne było uruchomienie dodatkowych środków z rezerwy celowej. W 2025 r. w ustawie budżetowej na dopłaty do paliwa rolniczego zaplanowano kwotę w wysokości ponad 2 mld zł.

- **Dopłaty do ubezpieczenia upraw rolniczych i zwierząt gospodarskich.**

W 2024 r. Minister Rolnictwa zawarł umowy z 9 zakładami ubezpieczeń na opłaty do składek należnych od producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na łączną kwotę 920,5 mln zł.

Na podstawie wprowadzonych zmian w ustawie o ubezpieczeniu upraw rolnych i zwierząt gospodarskich od początku 2025 r. rolnicy będą mogli uzyskać dopłaty z budżetu państwa do składek ubezpieczeń uprawy słonecznika, facelii, lnu, konopi włóknistych, bobowatych drobnonasiennych, roślin zielarskich, gorczycy. Uprawy te będą mogły być ubezpieczane z 65 proc. dopłatą do składek ubezpieczenia. Ponadto w ustawie zaproponowane zostały również rozwiązania umożliwiające zniesienie barier w dostępie do dotowanych ubezpieczeń upraw sadowniczych (upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek).

Powyższe zmiany umożliwią zwiększenie powierzchni ubezpieczanych upraw rolnych.

- **Kredyty płynnościowe.**

W związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi wojną na Ukrainie, producenci rolni mogli ubiegać się o preferencyjne kredyty na utrzymanie płynności finansowej (linia UP). Limit akcji kredytowej zwiększono do 5,4 mld zł oraz wydłużono termin udzielania kredytów do 31 grudnia 2024 r.

Jeszcze przed nami

Nadal nie rozstrzygnięte są ważne dla rolników kwestie rozwiązań systemowych i zmian przepisów prawnych mających na celu rozwój rynku biogazu rolniczego w Polsce. MRiRW na bieżąco zgłasza do Ministra Klimatu i Środowiska, właściwego do spraw polityki energetycznej państwa, propozycje rozwiązań dla obszarów regulowanych m.in. przez ustawy: „o odnawialnych źródłach energii”, „Prawo energetyczne”, „o odpadach”, „Prawo budowlane”, „o podatkach rolnych”, „o podatkach i opłatach lokalnych”, „o podatku leśnym” oraz „o opłacie skarbowej” i „o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych”.

WPROWADZILIŚMY NOWĄ FORMĘ WSPARCIA DLA KGW

Niewątpliwym sukcesem resortu było przygotowanie i szybkie procedowanie ustawy o kołach gospodyń wiejskich, którą 11 października 2024 r. przyjął Sejm RP.

Ustawa zrównuje prawa wszystkich działających Kół Gospodyń Wiejskich w zakresie dostępu do pomocy finansowej oraz taką pomoc gwarantuje również nowo rejestrowanym KGW. Ujednolicenie zasad finansowania stwarza możliwość rozwoju KGW i co ważne, daje prawo do ich samostanowienia (niezależnie od jakichkolwiek struktur partyjnych, związkowych etc.).

Ze względu na istotną rolę KGW, będących kreatorem inicjatyw kulturalnych i społecznych, które integrują środowiska lokalnych społeczności wiejskich – skrócony został okres wejścia w życie ustawy (następny dzień po ogłoszeniu).

Co ważne – środki na wypłatę pomocy finansowej w roku 2024, obok dostępnych już w ARiMR 130 mln zł, zostały powiększone o kwotę 27 mln zł, **co daje łączną kwotę 157 mln zł dla KGW.**

Najważniejsze zmiany wprowadzone w drodze ustawy:

- ustawa umożliwia dalsze funkcjonowanie KGW w strukturach kółek rolniczych, **pomimo** zarejestrowania się w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich poprzez zrzeszenie się w gminnym, wojewódzkim albo Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych – obowiązuje zasada dobrowolności;
- ustawa gwarantuje zachowanie statusu organizacji społeczno-zawodowej przez koła działające na podstawie ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników **pomimo** zarejestrowania się w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich;
- ustawa umożliwia nadanie osobowości prawnej tym KGW, które obecnie takiego statusu nie posiadają (w szczególności KGW działającym jako wyodrębnione jednostki kółek rolniczych);
- ustawa daje możliwość skutecznej koordynacji wsparcia kół gospodyń wiejskich z udziałem wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego. Minister Rolnictwa będzie miał uprawnienie do powołania koordynatorów takiego wsparcia (przedstawiciele wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego), a zadania w zakresie nadzoru nad działalnością kół gospodyń wiejskich pozostają w kompetencjach Prezesa ARiMR.

Koła Gospodyń Wiejskich od 19 października 2024 r. mogły ubiegać się dodatkowo o tzw. bon frekwencyjny w wysokości 5 tys. zł. Włączyliśmy do bonu frekwencyjnego KGW z terenów gmin powyżej 20 tys. mieszkańców, a wnioski zbierała ARiMR do 29 listopada u.br. Wypłata tej pomocy dotyczyć będzie kół gospodyń wiejskich, które objęte są Krajowym Rejestrem Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonym przez ARiMR. Na realizację tej pomocy zaplanowane zostały środki w wysokości 100 mln zł.

Łączne wsparcie dla Kół Gospodyń Wiejskich w 2024 r. wyniosło 257 mln zł i kwota ta jest wyższa od środków przyznawanych przez poprzedni rząd. Dla porównania:

- 2018 r. – 16,3 mln zł;
- 2019 r. – 29,7 mln zł;
- 2020 r. – 32,8 mln zł;
- 2021 r. – 55,8 mln zł;
- 2022 r. – 62,6 mln zł;
- 2023 r. – 114,5 mln zł;
- 2024 r. – 257,0 mln zł.

RZECZYWISTOŚĆ, W KTÓREJ DZIAŁAMY – SYTUACJA NA RYNKACH ROLNYCH

Rynek zbóż

Plony i jakość zbóż podstawowych ze zbiorów 2024 są niższe niż w 2023 r. z uwagi na niesprzyjający przebieg pogody. Z kolei plony kukurydzy są lepsze – w zależności od województwa szacuje się wzrost plonów o około 20 proc. Jakość zebranego ziarna kukurydzy jest ogólnie dobra.

Zbiory zbóż ogółem w 2024 r. (łącznie z kukurydzą) ocenia się na 35 mln t, tj. o ok. 2,4 proc. mniej od zbiorów z roku poprzedniego. Produkcja kukurydzy wyniosła 9,4 mln ton. W 2024 r. zbiory zbóż w Polsce stanowiły około 14 proc. zbiorów zbóż ogółem w Unii Europejskiej.

W ostatnich latach Polska eksportowała ok. 1/3 zbiorów zbóż, w tym średnio ok. 50 proc. zbiorów pszenicy oraz średnio ponad 40 proc. zbiorów kukurydzy. W pierwszych czterech miesiącach bieżącego sezonu 2024/2025 (lipiec-październik) z Polski wyeksportowano jedynie 2,9 mln ton zbóż w porównaniu do 4,6 mln ton w analogicznym okresie 2023 r. Niski eksport w pierwszej części sezonu związany jest zarówno z niską podażą ze strony rolników (m.in. niezadowolenie z poziomu cen), jak i dużą konkurencją o eksportowe rynki zbytu, które są zdominowane przez dostawy z kierunku Morza Czarnego (Rosja i Ukraina), a także przez zboże z półkuli południowej.

Nadal obowiązuje zakaz importu z Ukrainy do Polski najbardziej wrażliwych zbóż (pszenicy, kukurydzy), a także rzepaku i słonecznika oraz niektórych produktów ich przetwórstwa (śruty, otręby, makuchy, mąka pszenna).

W okresie 16–22 grudnia 2024 r. w porównaniu do tygodnia poprzedniego nieznacznie spadła cena zakupu pszenicy konsumpcyjnej, za którą płacono 938 zł/t (-3,1 proc. r/r). Wzrosła natomiast cena zakupu kukurydzy, która w ww. okresie kosztowała 842 zł/t (+3,4 proc. r/r). Niektórzy rolnicy nadal wstrzymują się ze sprzedażą w oczekiwaniu na korzystniejszą cenę.

Rynek rzepaku

W ostatnich dwóch dekadach ponad dwukrotnie wzrosła liczba gospodarstw rolnych uprawiających rzepak (z 43,3 tys. w 2002 r. do 101,3 tys. w 2022 r.). Wzrost zainteresowania uprawą rzepaku był wynikiem rosnącego zapotrzebowania na ten surowiec przez przemysł biopaliwowy.

Zbiory rzepaku i rzepiku w 2024 r. wyniosły 3,26 mln ton i są niższe o ok. 12,6 proc. od zbiorów w 2023 r. Zebrane ziarno rzepaku jest dobrej jakości, suche i ma dobry poziom zaolejenia, jednak jest drobniejsze niż w latach ubiegłych.

Szacuje się, że z ubiegłorocznych krajowych zbiorów rzepaku do produkcji biopaliw może zostać wykorzystane około 2,3 mln ton, tj. blisko 70 proc. całej jego produkcji w Polsce.

W pierwszych czterech miesiącach sezonu 2024/2025 (lipiec–październik) z Polski wyeksportowano 144,9 tys. ton rzepaku w porównaniu do 400,5 tys. ton w analogicznym okresie 2023 r. Ceny rzepaku na giełdzie MATIF ponownie spadły, m.in. w reakcji na dalszy spadek cen innych surowców oleistych, a także osłabienie cen ropy naftowej na giełdach światowych.

Średnia cena zakupu nasion rzepaku (wg ZSRIR) w okresie 16–22.12 2024 r. wyniosła 2407 zł/t i była wyższa o około 3,3 proc. niż miesiąc wcześniej oraz o około 21 proc. w stosunku do ceny sprzed roku.

Rynek cukru

W ostatnich dwóch dekadach o 68 proc. zmalała liczba plantatorów buraka cukrowego. Zgodnie z danymi IERiGŻ w 2004 r. uprawą buraka cukrowego zajmowało się około 78 tys. plantatorów, w 2023 r. liczba ta spadła do 25 tys. Restrukturyzacji uległ przemysł cukrowniczy. W 2004 r. w Polsce funkcjonowały 43 cukrownie, zaś od 2019 r. czynnych jest 17 cukrowni.

W ostatnich latach (z wyjątkiem roku 2022) w Polsce systematycznie rosła powierzchnia uprawy buraka cukrowego. W 2024 r. była rekordowa i wynosiła 280,4 tys. ha.

W kampanii 2024/25 w Polsce spodziewana jest rekordowa produkcja cukru, która wg Krajowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego może wynieść nawet ok. 2,7 mln ton. Wynika to ze znacznego wzrostu powierzchni upraw oraz dobrych plonów w porównaniu z rokiem 2023.

Zużycie cukru w Polsce szacowane jest na 1,7 mln ton rocznie, co oznacza rekordową nadwyżkę eksportową w wysokości około 1 mln ton (prawie 40 proc. produkcji).

Aktualnie notowane są spadki cen cukru. W listopadzie 2024 r. średnia cena cukru białego konfekcjonowanego wyniosła 2113 zł/t i była niższa o 0,7 proc. od ceny w poprzednim miesiącu i o 42 proc. od ceny sprzed roku. Spadające ceny cukru spowodują spadek cen buraków kontraktowanych pod zbiory w 2025 r., a więc i opłacalności ich uprawy. Dzisiaj koncerny cukrownicze wykorzystując przewagę kontraktową proponują plantatorom cenę za buraki na poziomie sprzed wybuchu wojny na Ukrainie (28–33 EUR/t), a więc z okresu, w którym koszty produkcji były zdecydowanie niższe.

Czynnikami oddziałującymi na spadek cen cukru w UE, w tym w Polsce, są wzrost produkcji na świecie, w tym w UE oraz zwiększony przywóz cukru z Ukrainy.

W ramach ATM, obowiązującego od 6 czerwca 2024 r. do 5 czerwca 2025 r., ustanowiono automatyczny mechanizm ochronny rynku UE dla wybranych produktów. Ponieważ w 2024 r. import cukru z Ukrainy do UE przekroczył limit określony w ATM, 2 lipca 2024 r. przywrócone zostały do końca 2024 r. cła na przywóz cukru z Ukrainy do UE. W 2023 r. z Ukrainy do UE przewieziono prawie 500 tys. ton cukru. Od 1 stycznia do 5 czerwca 2025 r. bezcłowy import cukru z Ukrainy nie będzie mógł przekroczyć 109,4 tys. ton.

Rynek owoców i warzyw

Liczba gospodarstw z produkcją owoców i warzyw zmniejsza się na przestrzeni lat. Według wyników spisu 2020 r. drzewa owocowe w sadach uprawiano w około 97 tys. gospodarstw rolnych (o około 43 proc. mniej w porównaniu do PSR 2010). Krzewy owocowe w sadach uprawiało 60 tys. gospodarstw rolnych, a ich liczba, mimo wzrostu powierzchni uprawy krzewów owocowych w sadach, zmniejszyła się o około 33 proc. w porównaniu do 2010 r. Liczba gospodarstw uprawiających warzywa wyniosła 56 tys. (o 40 proc. mniej niż wg danych z PSR 2010).

W konsekwencji silnej zmienności warunków pogodowych, plony większości owoców w sezonie 2024 są mniejsze niż w 2023 r. Produkcja owoców z drzew została oszacowana na około 3,7 mln ton (-14,4 proc. r/r). Zbiory jabłek wyniosły prawie 3,4 mln ton (-13,1 proc. r/r). Mniejsze w stosunku do poprzedniego roku są zbiory gruszek, śliwek, wiśni, czereśni, brzoskwiń i moreli (6–35 proc.). Produkcję owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych oceniono na 0,5 mln ton (-14,9 proc. r/r). Produkcja truskawek, malin, porzeczek, aronii i agrestu jest mniejsza w stosunku do roku

poprzedniego o 12–27 proc. Jedynie produkcja borówki wysokiej wzrosła o około 1 proc.

Produkcję warzyw gruntowych szacuje się na ok. 3,8 mln ton, tj. na poziomie zbliżonym do roku 2023. Zbiory kapusty wynoszą ok. 598 tys. ton. Wzrost powierzchni uprawy przyczynił się do zwiększenia produkcji pomidorów do 200 tys. ton.

W trzecim tygodniu grudnia 2024 r. cena jabłek deserowych wynosiła średnio 1,95 zł/kg (-6 proc. r/r), a ceny jabłek przemysłowych wynosiły 1,1 zł/kg i były o 24 proc. wyższe r/r.

W tym samym okresie ceny skupu podstawowych gatunków warzyw były zróżnicowane. Niższa w porównaniu do cen notowanych w roku poprzednim była cena cebuli (26 proc. r/r). Znacznie wzrosła cena kapusty białej (52 proc. r/r), marchwi (30 proc. r/r), buraka ćwikłowego (24 proc. r/r), selerów (21 proc. r/r) oraz kapusty białej (40 proc. r/r). Cena pomidorów w spółdzielniach wynosiła 7,55 zł/kg (mniej o 3 proc. r/r). Ceny warzyw do przetwórstwa były zbliżone do cen z 2023 r., z wyjątkiem cebuli, która staniała o ok. 32 proc. r/r.

Straty spowodowane wiosennymi przymrozkami i gradem zostały producentom owoców zrekompensowane poprzez wsparcie w ramach nadzwyczajnego mechanizmu pomocy. Łączny budżet wynosił ok. 475 mln zł, w tym z budżetu krajowego ok. 317 mln zł. Najwięcej wniosków dotyczyło strat w uprawach jabłoni, wiśni, malin, czereśni, porzeczek i śliw.

Rynek mleka

W Polsce, jak we wszystkich państwach członkowskich UE, obserwowany jest stopniowy proces koncentracji produkcji mleka. Wg danych ARiMR (stan na 31 grudnia 2023 r.) liczba krów o typie użytkowym mlecznym lub kombinowanym wynosiła w Polsce 2,07 mln sztuk, a produkcja mleka była prowadzona przez 143,8 tys. gospodarstw. Dla porównania, w roku wejścia Polski do UE systemem kwot mlecznych zostało objętych ponad 450 tys. producentów mleka, a liczba krów mlecznych na koniec 2004 r. wynosiła 2,73 mln sztuk.

Produkcja mleka w Polsce w 2024 r., trzeci rok z rzędu może przekroczyć poziom 15 mln ton i wynieść ponad 15,6 mln ton. Sukcesywnie rośnie skup mleka przez przemysł mleczarski. W 2023 r. wyniósł on 12,7 mln ton, a szacunki na 2024 r. wskazują, że ukształtuje się na poziomie 13,2 mln ton.

W pierwszym półroczu 2024 r. obserwowano spadek ceny skupu mleka surowego, natomiast w lipcu ten trend został wyhamowany. W listopadzie 2024 r. po raz kolejny odnotowano wzrost średniej ceny skupu. Średnia cena skupu wyniosła 2,41 zł/kg i była o 8 proc.

wyższa w porównaniu do ceny z października 2024 r., jednocześnie kształtując się o 14,5 proc. powyżej ceny sprzed roku. Średnia cena skupu mleka w Polsce jest zbliżona do średniej ceny w krajach UE.

Od maja 2024 r. do końca września sukcesywnie wzrastała cena masła, co było związane z sytuacją popytowo-podażową na rynku światowym. W grudniu 2024 r. odnotowano spadki cen masła. W trzecim tygodniu grudnia 2024 r. masło konfekcjonowane kosztowało 37,61 zł/kg. W porównaniu do poprzedniego tygodnia cena spadła o 2,2 proc., była jednak w dalszym ciągu o ponad 41 proc. wyższa od cen notowanych przed rokiem.

Polska należy do czołówki państw eksporterów artykułów mleczarskich w UE. Każdego roku około 35–40 proc. produkcji w ekwiwalencie mleka podlega eksportowi w postaci przetworów mlecznych. W okresie styczeń–październik 2024 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r. odnotowano wzrost wartości eksportu produktów mleczarskich w ujęciu wartościowym o 5 proc., a dodatnie saldo handlowe zwiększyło się o 1 proc.

Rynek drobiu i jaj

Produkcją drobiu rzeźnego w Polsce zajmuje się 7,7 tys. ferm. Jesteśmy największym producentem mięsa drobiowego w UE z blisko 22 proc. udziałem w tym rynku oraz drugim jego eksporterem (po Holandii). Produkcja tego rodzaju mięsa w Polsce systematycznie rośnie. W 2023 r. produkcja krajowa wyniosła ponad 3,16 mln ton, co stanowiło wzrost o 2 proc. w porównaniu z rokiem 2022. W 2024 r. przewiduje się wzrost produkcji o 3 proc.

Polska eksportuje ponad 50 proc. krajowej produkcji. Eksport mięsa drobiowego, głównie do państw UE, w 2023 r. osiągnął on poziom 1 646 tys. ton i wartość 4,1 mld EUR.

W okresie styczeń–wrzesień 2024 r. odnotowano dalszy wzrost eksportu mięsa drobiowego. W tym okresie nastąpił również wzrost wartości eksportu o 4,7 proc. do 3 216 mln EUR. Natomiast ilościowo w tym samym okresie sprzedaż za granicę wzrosła o 9,3 proc. do poziomu 1334 tys. ton.

W okresie 16–22 grudnia 2024 r. średnia cena zakupu brojlerów kurzych wynosiła 5,16 zł/kg i w porównaniu z poprzednim tygodniem nie uległa istotnej zmianie, jednak była o blisko 10 proc. wyższa niż rok wcześniej. Średnia cena skupu indyków wynosiła 7,70 zł/kg i była o 0,1 proc. wyższa niż tydzień wcześniej. W porównaniu z analogicznym okresem 2023 r. była wyższa o ponad 26 proc.

Produkcja jaj konsumpcyjnych kształtuje się w granicach 550–560 tys. ton rocznie. Sytuacja na rynku jaj spożywczych jest względnie stabilna, pomimo problemów związanych z nasilającym się występowaniem grypy ptaków w ostatnich latach. Ceny jaj spożywczych od października 2024 r. zaczęły rosnąć, zarówno w zakładach pakowania jaj, jak i w sieciach handlowych.

Rynek wieprzowiny

Produkcją świń zajmuje się obecnie w Polsce ok. 49 tys. gospodarstw. W okresie ostatnich 10 lat liczba gospodarstw została zredukowana o 75 proc. Pomimo spadku liczby gospodarstw utrzymujących świnie, produkcja wieprzowiny utrzymuje się na relatywnie stabilnym poziomie. W 2023 r. wyniosła ona ok. 1,8 mln ton w porównaniu do 1,9 mln ton w roku 2019.

Niska opłacalność produkcji, niepewność produkcyjna związana z występowaniem afrykańskiego pomoru świń oraz pogorszenie perspektyw dla eksportu wieprzowiny z UE (w tym do Chin) sprzyjają szybkiej konsolidacji sektora w UE, w tym w Polsce.

W 2024 r. ceny świń utrzymywały się na poziomie niższym niż w 2023 r. o ok. 14 proc. W okresie 16–22 grudnia 2024 r. średnia cena skupu żywca wieprzowego ukształtowała się na poziomie 6,08 zł/kg i była o ok. 2,5 proc. niższa niż miesiąc wcześniej.

Notowany jest wzrost importu świń. W okresie styczeń–październik 2024 r. był wyższy w stosunku do roku poprzedniego o ok. 12 proc. i wyniósł 6,9 mln sztuk. Import prosiąt i warchlaków (głównie z Danii) wyniósł 6,4 mln szt., i był wyższy o 173 proc. w stosunku do roku poprzedniego.

W krótkookresowej prognozie Komisji Europejskiej z października 2024 r. KE szacuje, że produkcja wieprzowiny w UE nieznacznie spadnie – o 0,2 proc. w 2025 r. ASF pozostanie ryzykiem dla produkcji. Mniej konkurencyjne ceny wieprzowiny w UE spowodują, że eksport na rynek światowy stanie się prawdziwym wyzwaniem.

Dodatkowo 17 czerwca 2024 r. Chiny rozpoczęły postępowanie antydumpingowe dotyczące eksportu wieprzowiny z UE do Chin. W przypadku blokady chińskiego rynku lub nałożenia wysokich cel importowych, Polska pośrednio może odczuć skutki zastosowania takich środków.

Rynek wołowiny

Na przestrzeni lat 2013–2023 liczba producentów bydła zmniejszyła się o 47 proc. Pogłowie bydła w czerwcu 2024 r. obniżyło się w relacji rocznej o 0,4 proc., do poziomu 6 335,9 tys. szt., a w porównaniu z liczebnością stada w grudniu 2023 r. wzrosło +1,1 proc.

Produkcja wołowiny w Polsce w 2023 r. wyniosła 515 tys. ton. Jest ona ukierunkowana na eksport (ok. 80 proc. krajowej produkcji), przede wszystkim do krajów UE (ok. 80 proc.). W okresie styczeń–październik 2024 r. z Polski wyeksportowano o 3,8 proc. więcej mięsa wołowego niż przed rokiem, tj. 352,5 tys. ton,

a wartość tego eksportu była wyższa o 7,0 proc. i wyniosła ponad 2 mld EUR. Znacząco wzrósł eksport do Turcji (51 proc. r/r). Konsumpcja wołowiny w Polsce jest niska; w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosła 0,8 kg.

Sytuacja na rynku bydła rzeźnego jest stabilna, zarówno w Polsce, jak i w UE. Ceny wołowiny są stabilne i wysokie, wyższe w relacji rok do roku. Cena bydła w okresie 16–22 grudnia 2024 r. wyniosła w Polsce 10,55 zł/kg i była o 12 proc. wyższa w stosunku do roku poprzedniego.

W krótkoterminowej prognozie z października 2024 r., KE prognozuje w 2024 r. nieznaczny spadek produkcji wołowiny w UE, na poziomie 0,5 proc. r/r. Komisja prognozuje także, że ceny konsumpcyjne pozostaną wysokie z powodu ograniczonej podaży, a spożycie wołowiny na mieszkańca UE w 2024 r. nieznacznie spadnie do 0,6 kg (1,7 proc. r/r).

W 2024 r. w UE i w Polsce problemem stało się rozprzestrzenianie wśród bydła, owiec i kóz wirusowej choroby niebieskiego języka (BT). W okresie do końca grudnia 2024 r. w Polsce stwierdzono 7 ognisk choroby niebieskiego języka (BT) u bydła w woj. dolnośląskim i zachodniopomorskim. Zagrożeniem dla unijnego sektora wołowiny może być również umowa o wolnym handlu pomiędzy UE a państwami Mercosur.

Eksport polskich produktów rolno-spożywczych

Według wstępnych danych, w okresie styczeń–październik 2024 r. przychody z eksportu towarów rolno-spożywczych z Polski utrzymywały się na poziomie nieco wyższym niż przed rokiem. W okresie 10 miesięcy 2024 r. wartość eksportu ogółem towarów rolno-spożywczych z Polski wyniosła 44,5 mld EUR i była o 2 proc. wyższa w odniesieniu do analogicznego okresu 2023 r.

Udział eksportu rolno-spożywczego w wartości polskiego eksportu ogółem wyniósł 15,2 proc. i był o 0,5 p. proc. większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Saldo obrotów handlowych towarami rolno-spożywczymi w okresie styczeń-październik 2024 r. było dodatnie, jednak spadło w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o ok. 5,4 proc. i wyniosło 15,2 mld euro.

PODEJMOWANE DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z CHOROBYMI ZWIERZĄT

Afrykański pomór świń (ASF)

W związku z wystąpieniem ognisk ASF na obszarach objętych ograniczeniami oprócz zabicia świń w ogniskach wdrożono wokół ognisk prewencyjne uśmiercanie (4686 świń w 57 gospodarstwach) lub prewencyjny ubój (2455 świń w 3 gospodarstwach), któremu poddano łącznie 7141 świń w 60 gospodarstwach.

Kontynuowany jest dialog kierownictwa Ministerstwa Rolnictwa z przedstawicielami Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Polskiego Związku Łowieckiego, Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, a także Ministerstw Infrastruktury i Finansów w celu znalezienia wspólnych racjonalnych i skutecznych rozwiązań w zakresie zwalczania i zapobiegania dalszemu szerzeniu się ASF.

Choroba niebieskiego języka (BT)

Choroba niebieskiego języka (BT) jest wirusową, zakaźną chorobą przeżuwaczy zarówno domowych, jak i dzikich, bo dotyczy zarówno bydła, owiec i kóz, jak też saren, jeleni i łosi.

Od kilku lat obserwujemy występowanie choroby niebieskiego języka u bydła i owiec w niektórych

państwach Unii Europejskiej. W 2024 r. odnotowano blisko 40 tys. ognisk tej choroby w takich państwach, jak: Austria, Belgia, Dania, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Czechy, Szwajcaria, Szwecja i Włochy.

W okresie do końca grudnia 2024 r. w Polsce stwierdzono 7 ognisk choroby niebieskiego języka (BT) u bydła w woj. dolnośląskim i zachodniopomorskim. Liczba zwierząt w ogniskach wyniosła 139 sztuk.

W celu wczesnego wykrycia wirusa w stadach przeżuwaczy na terenie kraju Główny Lekarz Weterynarii podjął m.in. następujące działania:

- W ramach monitorowania choroby niebieskiego języka realizowane są badania kontrolne bydła, owiec i kóz w kierunku tej choroby, zgodnie z rozporządzeniem MRiRW w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt – próbki do badań pobierane są w miesiącach maj-czerwiec oraz październik-listopad.
- W pierwszej dekadzie września 2024 r. wdrożony został doraźny monitoring entomologiczny wektorów wirusa BT. Realizacja zadania oparta jest o rozporządzenia powiatowych lekarzy weterynarii, właściwych miejscowo dla lokalizacji pułapek na wektory (kuczmany) ze środków budżetowych pochodzących z rezerwy celowej – zwalczanie chorób zakaźnych. Do 11 października 2024 r. zbadano metodą PCR 29 próbek (odłowów). W żadnej z dotychczas przebadanej próbkę nie stwierdzono materiału genetycznego wirusa BT.
- Główny Lekarz Weterynarii nie zezwala na przywóz przeżuwaczy z państw, które nie są wolne od wirusa choroby niebieskiego języka. Nie wydano żadnych odstępstw na przywóz przeżuwaczy z obszarów w państwach członkowskich UE, które nie są wolne od wirusa BT.
- Powiatowi lekarze weterynarii prowadzą wzmożone kontrole transportów zwierząt z gatunków wrażliwych do Polski.

- Ustalono możliwości diagnostyczne dla Polski – obecnie mogą prowadzić diagnostykę molekularną metodą RT-PCR 4 laboratoria terenowe IW, zdolne badać ok. 320 próbek tygodniowo oraz PIW-PIB w Puławach.
- Upowszechniono informację dotyczącą choroby niebieskiego języka na stronie GIW oraz przekazano materiały dotyczące tej choroby KILW oraz WLW i PLW.
- Analizowana jest potrzeba realizacji szczepień zwierząt wrażliwych przeciwko wirusowi choroby niebieskiego języka.

Rzekomy pomór drobiu

Jedna z najgroźniejszych chorób wirusowych drobiu; pojawiła się w naszym kraju po blisko 50 latach nieobecności. W 2024 r. na podstawie wyników badań laboratoryjnych wykonanych przez Państwowy Instytut Weterynaryjny stwierdzono 21 ognisk choroby u drobiu w woj. podlaskim, mazowieckim i lubelskim oraz 8 ognisk u ptaków utrzymywanych w niewoli (6 woj. podlaskie, 1 woj. śląskie, 1 woj. małopolskie).

Wdrażane są środki dotyczące zapobiegania i zwalczania choroby zgodnie z procedurami wynikającymi z przepisów prawa krajowego oraz unijnego tj.:

- ustanowienie obszarów zapowietrzonego i zagrożonego w promieniu 10 km wokół ogniska;
- zabicie oraz utylizacja ptaków w ognisku choroby oraz przeprowadzenie dezynfekcji wstępnej;
- perlustracja gospodarstw na obszarze zapowietrzonego i zagrożonego;
- prowadzone jest dochodzenie epidemiologiczne;
- zabicie prewencyjne ptaków utrzymywanych w gospodarstwach w pobliżu ogniska choroby.

Wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI)

Wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI) jest chorobą wirusową drobiu domowego i dzikich ptaków o ciężkim przebiegu ze śmiertelnością dochodzącą do 100 proc.

W 2024 r. na terytorium Polski stwierdzono 50 ognisk HPAI u drobiu w woj. dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, opolskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim, zachodniopomorskim, śląskim i mazowieckim, 12 ognisk HPAI u ptaków w niewoli (woj. lubuskie, opolskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie, lubelskie, kujawsko-pomorskie) oraz 55 ognisk HPAI u dzikich ptaków we wszystkich województwach z wyjątkiem woj. świętokrzyskiego i małopolskiego.

Inspekcja Weterynaryjna wdrożyła wszystkie środki zwalczania choroby zgodnie z procedurami wynikającymi z przepisów prawa krajowego oraz unijnego. Organy IW podjęły następujące działania:

- ustanowienie obszarów zapowietrzonego i zagrożonego w promieniu 10 km wokół ognisk;
- perlustracja gospodarstw na obszarze zapowietrzonego;
- prowadzenie indywidualnych szkoleń dla hodowców na obszarach celem poinformowania, jakie restrykcje obowiązują na obszarach, jakie są objawy choroby i kiedy należy dokonywać zgłoszeń do IW oraz przypomnienie zasad bioasekuracji;
- prowadzenie dochodzenia epidemiologicznego.

PLANY NA ROK 2025

Budżet na rolnictwo

W przyjętym przez Radę Ministrów projekcie ustawy budżetowej na rok 2025 zaplanowano wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich na rolnictwo, rozwój wsi, rynki rolne, rybołówstwo łącznie z KRUS w wysokości **85 mld zł**, co oznacza wzrost o prawie 9 proc. w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2024.

Zapewnione zostały środki na realizację kluczowych zadań dla rolnictwa:

- na dofinansowanie zadań w obszarze rolnictwa, w tym na pomoc dla poszkodowanych w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w kwocie prawie **3 mld zł** (wydatki w rezerwie celowej);
- na dopłaty do paliwa rolniczego zaplanowano w kwocie ponad **2 mld zł** (wzrost o 350 mln zł, tj. o 21 proc.);
- na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich zaplanowano w kwocie **920 mln zł**;
- na rolnictwo, rozwój wsi i rybołówstwo – kwota **28,2 mld zł** (wzrost o ponad 2 mld zł tj. 8 proc.; wydatki z budżetu środków europejskich);
- zwiększono budżet Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do kwoty ponad **30,2 mld zł** (wzrost o prawie 3 mld zł, tj. o 10 proc.);
- środki przeznaczone na Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności zaplanowano w kwocie ponad **5,3 mld zł**, (tj. wzrost o 29 proc.);

- zapewniono środki na wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej o 5 proc.

Strategiczne regulacje prawne

USTAWA O DZIERŻAWIE ROLNICZEJ

Dzierżawa jest podstawową formą zagospodarowania gruntów rolnych wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, a tzw. dzierżawa prywatna cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Niestety w polskim systemie prawnym brakuje odrębnych przepisów regulujących dzierżawę rolniczą.

Obecne przepisy w bardzo niewielkim stopniu chronią interesy dzierżawcy. Najbardziej brakuje uregulowań dotyczących zakresu decyzji produkcyjnych na dzierżawionym gruncie, zasad rozliczania nakładów oraz ochrony dzierżawcy. Nie bez znaczenia jest także dopuszczalność zawierania umów w formie ustnej. Stanowi to hamulec dla rozwoju gospodarstw rolnych działających w oparciu o umowę dzierżawy. W efekcie, gospodarstwa te nie mogą stanowić efektywnej podstawy modernizacji struktury rolnej.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowany został projekt ustawy o dzierżawie rolniczej. Ustawa o dzierżawie rolniczej ma wzmocnić pozycję dzierżawcy gruntów rolnych, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów obu stron umowy. W projekcie znajdują się regulacje preferujące dzierżawy trwałe i długoterminowe – co powinno korzystnie wpłynąć na średni okres trwania umów dzierżawy, co jest podstawą do inwestowania i rozwoju gospodarstwa.

Ponadto projekt ustawy o dzierżawie rolniczej powinien przyczynić się do uporządkowania tzw. nieformalnych dzierżaw, niedających dzierżawcy gwarancji stabilności działalności rolniczej oraz ułatwić weryfikację tytułu prawnego posiadanego przez rolników ubiegających się o pomoc finansową. Chcemy, aby to rolnicy – osoby rzeczywiście uprawiające rolę – korzystali z wszelkich dopłat do gruntów.

Projekt przewiduje uregulowanie sposobu ustalania i waloryzacji czynszu dzierżawnego, a także możliwości zabezpieczenia jego płatności, tak aby z jednej strony wydzierżawienie gruntu było korzystne dla właściciela gruntu, a z drugiej nie zachwiało opłacalnością produkcji rolnej.

ZMIANA DEFINICJI ROLNIKA AKTYWNEGO ZAWODOWO

Dostrzegając potrzebę zmiany definicji rolnika aktywnego zawodowo wynikającą m.in. ze zgłaszanych licznych postulatów i wniosków organizacji, izb i związków rolniczych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozpoczęło szerokie konsultacje nad zmianą tej definicji. Celem tych konsultacji i prac jest wypracowanie takich rozwiązań, które w wystarczającym stopniu będą ukierunkowywać wsparcie na osoby faktycznie wykonujące działalność rolniczą, a jednocześnie będą jak najmniej uciążliwe dla rolników.

Obecna definicja (stosowana w Planie Strategicznym WPR) dotyczy bardzo niewielkiej liczby podmiotów, przez co jest krytykowana jako rozwiązanie niewystarczająco ukierunkowane na wsparcie osób faktycznie prowadzących działalność rolniczą. Dzisiaj rolnicy, którzy za poprzedni rok otrzymali płatności bezpośrednie w kwocie nie przekraczającej 5 tys. euro są automatycznie uznawani za „aktywnych zawodowo”. Planuje się, że weryfikacja aktywności zawodowej będzie odbywać się na podstawie minimalnych kosztów ponoszonych przez rolników na działalność rolniczą udokumentowanych m.in. fakturami lub przychodów z działalności rolniczej pochodzących np. ze sprzedaży produktów rolnych.

Jednocześnie, w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych, rozważane jest zwolnienie części rolników z obowiązku dokumentowania aktywności zawodowej. Dlatego też przyjęto założenie, że rolnicy: posiadający zwierzęta zarejestrowane w IRZ, otrzymujący płatności związane z produkcją do roślin, wnioskujący o ekoschematy oraz płatności ekologiczne, prowadzą działalność rolniczą – w związku z czym zostaliby zwolnieni z tego obowiązku.

W przypadku pozostałych rolników, których liczbę szacuje się na ok. 660 tysięcy, weryfikacja aktywności rolniczej odbywałaby się na podstawie minimalnych kosztów ponoszonych na działalność rolniczą (określenie katalogu/rodzaju uznawanych kosztów) lub przychodów ze sprzedaży produktów rolnych.

Z uwagi, że zmiana definicji rolnika aktywnego zawodowo byłaby istotną zmianą warunków przyznawania wsparcia bezpośredniego, jako resort rozpoczęliśmy cykl szerokich spotkań i konsultacji w tym zakresie. Jednocześnie należy podkreślić, że ostateczny kształt nowej definicji będzie wymagał akceptacji ze strony

Komisji Europejskiej oraz wdrożenia jej stosownymi przepisami do prawa krajowego.

Regulacje dotyczące zachowania produkcji rolnej na terenach wiejskich

Wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom producentów rolnych i podejmujemy działania mające na celu utrzymanie produkcyjnego charakteru wsi, a także rozwiązań systemowych w tym zakresie (konsekwencja sprawy p. Szymona Kluki).

Celem tych działań będzie m.in. zrównoważenie ochrony interesów producentów rolnych oraz mieszkańców terenów wiejskich niezajmujących się rolnictwem. Warunki pracy na wsi są specyficzne, a prowadzenie działalności rolniczej może wywoływać pewne uciążliwości. Dodatkowo nierzadko również pojawiają się pewne konflikty wśród mieszkańców terenów wiejskich: rośnie presja w zakresie ograniczenia skali hałasu w dni wolne czy w porach nocnych, czy też zapachów pochodzących z produkcji rolniczej.

Należy pamiętać o tym, że jedną z podstawowych funkcji obszarów wiejskich jest funkcja produkcyjna, umożliwiająca zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Organy odpowiedzialne za planowanie przestrzenne i zagospodarowanie terenów, powinny w taki sposób kształtować przestrzeń na obszarach wiejskich, aby tworzyła ona harmonijną całość przy uwzględnieniu wszelkich uwarunkowań środowiskowych, kulturowych, społeczno-gospodarczych oraz estetycznych.

Właściwe planowanie przestrzenne przeciwdziała powstawaniu konfliktów społecznych i konfliktów przestrzennych, powstających na styku terenów o różnym przeznaczeniu.

Dla wypracowania właściwych rozwiązań w zakresie nowych relacji społecznych na obszarach wiejskich w MRiRW powstał specjalny zespół roboczy, który przygotowuje spójne rozwiązania systemowe w/w zakresie.

Ponadto Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) obecnie prowadzi prace nad przygotowaniem kompleksowego rozwiązania prawnego regulującego zjawisko uciążliwości zapachowej. Przepisy będą bazować na nowoczesnych rozwiązaniach technicznych i najlepszych dostępnych technikach pomiarowych, które z powodzeniem są wykorzystywane od lat na obszarze UE. W trakcie prac pod uwagę będzie brany obecny stan wiedzy, możliwości administracyjne i laboratoryjne, bezpieczeństwo zdrowotne oraz potrzeby społeczne obywateli. Na 2025 r. zaplanowano rozpoczęcie procesu legislacyjnego.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie aktywnie uczestniczyć w pracach nad tymi przepisami, w celu wypracowania najlepszych rozwiązań uwzględniających interes rolnictwa.

OBYWATELSKI PROJEKT USTAWY O OCHRONIE ZWIERZĄT, TZW. USTAWA ŁAŃCUCHOWA

Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 700), popularnie nazywany ustawą łańcuchową, trafił do dalszych prac legislacyjnych w Sejmie. 27 listopada 2024 r. został skierowany do rozpatrzenia przez sejmową Komisję Nadzwyczajną do spraw Ochrony Zwierząt. Na posiedzeniu tej komisji 10 stycznia 2025 r. podjęto uchwałę w sprawie przeprowadzenia wysłuchania publicznego odnośnie do tego projektu.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi od początku prac nad tą ustawą zwraca uwagę na zagrożenia dla rolnictwa, rybołówstwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, wynikające z ewentualnego uchwalenia ustawy w kształcie zaproponowanym przez Komitet Obywatelski. Podobne wątpliwości wyrażają w swoich opiniach również gremia naukowe – Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczy – Państwowy Instytut Badawczy.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oczekuje, że w toku dalszych prac parlamentarnych Komisja Nadzwyczajna do spraw Ochrony Zwierząt uwzględni w dyskusji postulaty rolników, wszystkie wątpliwości znajdą właściwe rozwiązania, a ustawa o ochronie zwierząt zyska nowe i adekwatne do nazwy dokumentu brzmienie kontrowersyjnych zapisów.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Umowy handlowe z krajami trzecimi

Polska jest bardzo aktywna w dyskusjach nt. prowadzonych negocjacji i zawierania umów handlowych

z krajami trzecimi. Obecnie trwają takie negocjacje m.in. z Tajlandią, Indonezją, Indiami. Zwracamy uwagę, że umowy handlowe z krajami trzecimi nie mogą obniżać obowiązujących wymogów bezpieczeństwa importowanej żywności. Prezentujemy również stanowisko, że liberalizacja unijnych ceł powinna być ograniczona w przypadku towarów wrażliwych oraz uwzględniać możliwości skutecznych działań ochronnych w razie nadmiernego wzrostu importu na skutek liberalizacji.

Umowy takie powinny też przynieść korzyści unijnym, w tym polskim, eksporterom rolnym. Dlatego zgłaszamy postulaty dotyczące redukcji barier w dostępie do rynków krajów trzecich. Współpracujemy przy tym z krajami UE o podobnym stanowisku (np. z Francją, Węgrami, Irlandią).

Ukraina

Po wprowadzeniu regulacji w sprawie nadmiernego importu produktów rolnych z Ukrainy (ATMy), chcemy nadal utrzymywać ograniczenia dla kukurydzy i pszenicy z Ukrainy, tak aby ewentualny wzrost importu nie mógł zakłócić sytuacji na krajowym rynku. Należy jednak zaznaczyć, że stanowisko Polski w zakresie ograniczeń w przywozie kukurydzy jest w opozycji do stanowiska UE, która posiada deficyt w handlu tym zbożem.

Po 5 czerwca 2025 r. powinny zostać przywrócone zasady handlu zgodne z Układem o stowarzyszeniu UE-Ukraina wobec całego importu rolnego z Ukrainy. Oznaczałoby to przywrócenie bezcłowych kontyngentów taryfowych wynikających z Układu oraz ponowne wprowadzenie unijnych ceł na import surowców rolnych z Ukrainy po wyczerpaniu tych kontyngentów.

Ponadto przekazaliśmy do KE szczegółowe postulaty dotyczące negocjacji ws. dalszej liberalizacji. Naszym zdaniem przyszłe porozumienie z Ukrainą w sprawach handlowych powinno przewidywać stopniowe i działające w obie strony pogłębianie liberalizacji. Niezbędne są także mechanizmy ochronne, gdyby import z Ukrainy zagrażał produkcji w krajach UE. Kolejnym ważnym postulatem MRiRW jest, aby porozumienie z Ukrainą było **powiązane z procesem dostosowania przepisów ukraińskich do unijnych standardów i wymogów produkcji rolnej**.

Program MRiRW na polską prezydencję w Radzie UE w I połowie 2025 r.

1 stycznia 2025 r. Polska objęła drugie w historii przewodnictwo Polski w Radzie UE w ciągu 20 lat naszego członkostwa w Unii Europejskiej. Przejęliśmy

prezydencję w szczególnym momencie historii. Trwa wojna w Ukrainie, rosną napięcia geopolityczne w różnych regionach świata. Ze względu na szereg tych wyzwań **fundamentem działań polskiej prezydencji w 2025 r. będzie bezpieczeństwo w wielu wymiarach**: zewnętrznym, energetycznym, ekonomicznym, żywnościowym, zdrowotnym, informacyjnym i wewnętrznym.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało konkretne rozwiązania oparte na priorytetowych założeniach dla poprawy konkurencyjności i zwiększeniu odporności wobec możliwych kryzysów w rolnictwie i sektorze rolno-spożywczym. Rozwiązania dotyczą m.in. stabilizacji dochodów rolników i zagwarantowania bezpieczeństwa żywnościowego – które jest horyzontalnym priorytetem w obszarze rolnictwa.

Rozwiązania dla WPR na okres po 2027 r. będą miały decydujące znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego. Przyszła WPR musi zatem wspierać utrzymanie konkurencyjnego i odpornego europejskiego rolnictwa. Dlatego wynegocjowanie satysfakcjonującego budżetu w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych będzie sprawą zasadniczą dla rolnictwa i obszarów wiejskich.

Jak wskazano w części dotyczącej Zielonego Ładu, polska prezydencja podejmie wysiłki w kierunku dalszej racjonalizacji wdrażania celów Europejskiego Zielonego Ładu tak, aby były one akceptowalne społecznie.

Istotnymi elementami, które będą przedmiotem dyskusji w trakcie polskiej prezydencji będzie przyszłe rozszerzenie UE (w tym uregulowanie kwestii handlowych z Ukrainą), sytuacja na rynkach rolnych, sprawy handlu międzynarodowego towarami rolnymi. Spodziewamy się również kontynuacji trwającej obecnie dyskusji nt. umowy z Mercosurem, która budzi wiele obaw środowisk rolniczych.

Wśród innych spraw realizowanych podczas naszej prezydencji będzie również wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności, a także debaty i dyskusje w zakresie rewizji przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt, kontynuacji prac nad rozporządzeniami dot. hodowli roślin, uprawnień do połowów w rybołówstwie oraz spraw dotyczących leśnictwa.

Opracowano w MRiRW
Styczeń 2025 r.

Zdjęcia: archiwum MRiRW, Pixel-Shot-, GP Photography-, Janusz Lipiński-, Elżbieta Kaps-, Animateflora PicsStock-, bnorbert3-, Bits and Splits-, abdlkerim-, Alexander Rath-, Magda13na-, Countrypixel-, Bnorbert-, Ellisia-, coco-, Piotr Pawinski-, Damian.Stock.adobe.com, Fotolia

Zmiany w płatnościach bezpośrednich w kampanii 2025 r.

Zmiany w zakresie warunkowości i ekoschematów, które zostaną wprowadzone w 2025 r., wynikają zarówno z konieczności wdrożenia rozwiązań przewidzianych przepisami UE, jak i dotychczasowych doświadczeń oraz potrzeby uwzględnienia postulatów rolników zwracających uwagę na konieczność uelastycznienia zasad przyznawania płatności. Ponadto od 2025 r. państwa członkowskie UE, w tym Polska, zobowiązane są do włączenia do systemów płatności bezpośrednich mechanizmu warunkowości społecznej.

Zmiany w zakresie warunkowości i ekoschematów mają także na celu dostosowanie dokumentu programowego, jakim jest Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (PS WPR), do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Przedstawione rozwiązania w tym obszarze wymagają jeszcze akceptacji ze strony Komisji Europejskiej (KE), dlatego MRiRW zastrzega, że mogą ulec zmianie, ponieważ oczekuje na decyzję KE w tym zakresie.

ZMIANY W ZAKRESIE WARUNKOWOŚCI I EKOSCHEMATÓW

■ Zmiany wynikające z przepisów unijnych

Zmiany w zakresie warunkowości i ekoschematów wynikające z przepisów UE to:

- Obowiązkowa do wdrożenia norma GAEC 2 – ochrona torfowisk i terenów podmokłych.

Ochrona torfowisk i terenów podmokłych (GAEC 2) zacznie

obowiązywać od 2025 r. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (IUNG-PIB) zbadał aktualny stan gleb pochodzenia organicznego i na tej podstawie określił obszary ochrony w ramach normy GAEC 2. Norma GAEC 2 obejmuje jedynie użytki rolne, na których jest prowadzona działalność rolnicza. Zaproponowano zatem wymogi w odniesieniu do gruntów ornych (GO), jak i trwałych użytków zielonych (TUZ). Planuje się, że na tych

Jedną ze zmian w zakresie warunkowości i ekoschematów jest wprowadzenie limitu powierzchni dla ekoschematów obszarowych/wariantów/praktyk

obszarach będzie obowiązywał przede wszystkim zakaz wydobywania torfu oraz zakaz budowy nowych rowów i instalacji drenażowych do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu. Dodatkowo na GO proponuje się wprowadzenie zakazu orania, a na TUZ zakazu przekształcania lub zaorywania. W przypadku TUZ dopuszcza się wykonanie zabiegu renowacji z zastosowaniem płytkiej uprawy gleby i podsiewu nie częściej niż raz na 4 lata.

- Obowiązkowe rozszerzenie zakresu wsparcia w ramach ekoschematu Grunty wyłączone z produkcji o nowo utworzone elementy krajobrazu.

W 2024 r. opublikowane zostało rozporządzenie¹ unijne, które wprowadzało możliwość zniesienia od 2024 r. wymogu dotyczącego ugorowania 4 proc. gruntów ornych (tzw. norma GAEC 8), o ile państwo członkowskie utworzy odpowiedni ekoschemat. Taki ekoschemat, dotyczący wyłączenia gruntów ornych z produkcji, został uruchomiony w 2024 r. Wprowadzenie tego ekoschematu było jednoznaczne ze zniesieniem już od 2024 r. obowiązku ugorowania 4 proc. powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie.

W 2024 r. wprowadzenie ww. ekoschematu było opcjonalne. Zgodnie z przepisami unijnymi od 2025 r. ekoschemat musi zostać rozszerzony o nowo powstałe elementy krajobrazu. Do nowo utworzonych elementów krajobrazu zalicza się:

- ✓ żywopłoty lub pasy gruntów zadrzewionych, które nie stanowią części lasu, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 10 m szerokości danego żywopłotu lub danego pasa;

- ✓ zadrzewienia liniowe, które nie stanowią części lasu;
- ✓ pojedyncze drzewa – nie więcej niż 150 sztuk/ha;
- ✓ zagajniki śródpolne, które nie stanowią części lasu, obejmujące drzewa lub krzewy, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha;
- ✓ rowy, w tym otwarte ciek wodne służące do nawadniania lub odwadniania, z wyłączeniem rowów wykonanych z betonu, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 10 m szerokości danego rowu;
- ✓ oczka wodne inne niż zbiorniki z betonu lub tworzywa sztucznego, o maksymalnej powierzchni wynoszącej 1 ha, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 0,5 ha danego oczka; w przypadku, gdy oczko wodne jest otoczone roślinnością nadbrzeżną, do powierzchni oczka wodnego wlicza się obszar z tą roślinnością lub
- ✓ miedze śródpolne lub strefy buforowe o szerokości nie mniejszej niż 1 m, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 20 m szerokości danej miedzy lub danej strefy.

■ Zmiany wynikające z dotychczasowych doświadczeń

Zmiany w zakresie warunkowości i ekoschematów wynikające z dotychczasowych doświadczeń to wprowadzenie limitu powierzchni dla ekoschematów obszarowych/variantów/praktyk.

Kwota przeznaczona na finansowanie ekoschematów jest określona w PS WPR na każdy rok i co do zasady wynosi 25 proc. koperty przeznaczonej na płatności bezpośrednie. W sytuacji, gdy zapotrzebowanie na środki przekracza założony budżet, zachodzi konieczność

proporcjonalnego obniżenia stawek płatności. Taka sytuacja wystąpiła w 2024 r. Aby zminimalizować ryzyko wystąpienia podobnych problemów w kolejnych latach, zaproponowano wprowadzenie limitu powierzchniowego. Limit wynosi 300 ha i stanowi sumę wszystkich realizowanych ekoschematów obszarowych, praktyk lub variantów. Nie dotyczy on jednak ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych.

Wprowadzenie limitu ograniczy w przyszłości skalę redukcji stawek płatności w ramach ekoschematów, co zapewni także większą przewidywalność tego systemu wsparcia dla wnioskodawców. Największe gospodarstwa mają bowiem najwyższy udział powierzchni objętej ekoschematami, w tym największy udział powierzchni z więcej niż jednym ekoschematem, przez co maksymalizują ich wykorzystanie w gospodarstwie.

■ Zmiana w ramach ekoschematu Integrowana Produkcja Roślin

Dotychczas w ramach tego ekoschematu przyznawane były płatności w jednej wysokości (ok. 292,13 EUR/ha) do upraw prowadzonych zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin, o ile było to potwierdzone przez podmiot certyfikujący. Wysokość płatności była taka sama niezależnie od tego, czy były to uprawy rolnicze, sadownicze czy np. warzywnicze oraz do odpowiadającej im powierzchni trwałych użytków zielonych (TUZ).

W 2025 r. wprowadzone zostaną odrębne stawki płatności dla poszczególnych grup upraw, tj. upraw sadowniczych, jagodowych, rolniczych i warzyw. Ustanowienie

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1468 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar (Dz. Urz. UE L 1468 z 24.05.2024).

odrębnych stawek ma na celu zapewnienie bardziej adekwatnego podziału wsparcia, uwzględniającego zróżnicowanie wysokości poniesionych dodatkowych kosztów i utraconych dochodów.

Odrębne stawki będą obowiązywały do powierzchni upraw sadowniczych, jagodowych, rolniczych i warzyw, z których pochodzą produkty roślinne, co do których uzyskano potwierdzenie od podmiotu certyfikującego spełnienia wymagań prowadzenia danej uprawy w systemie integrowanej produkcji roślin.

Szacowane stawki płatności dla poszczególnych grup upraw wynoszą:

- ✓ uprawy sadownicze – 342,70 EUR/ha;
- ✓ uprawy jagodowe – 309,21 EUR/ha;
- ✓ uprawy rolnicze – 146,07 EUR/ha;
- ✓ uprawy warzywne – 309,21 EUR/ha.

■ Zmiany w ekoschemacie Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych (TUZ) – rozszerzenie obszaru wdrażania o możliwość uzyskania wsparcia także dla gruntów znajdujących się na obszarze objętym normą GAEC 2 (Ochrona torfowisk i terenów podmokłych)

W związku ze wzmocnieniem od roku 2025 działań mających na celu ochronę terenów podmokłych i torfowisk rolnicy gospodarujący na obszarach objętych normą GAEC 2 zobowiązani będą do przestrzegania określonych wymogów.

Dotychczas w ramach ekoschematu Retencjonowanie wody na TUZ o płatności mogli się ubiegać rolnicy gospodarujący na określonych terenach, m.in. objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, ekologicznym czy do powierzchni, do której rolnicy ubiegali się o płatność w ramach

praktyki Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt w ramach płatności do ekoschematu Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. Z uwagi na kluczową rolę ochrony terenów podmokłych i torfowisk w retencjonowaniu wody wprowadzone zostaną przepisy umożliwiające rolnikom posiadającym gospodarstwa na obszarach objętych normą GAEC 2 ubieganie się o płatności w ramach tego ekoschematu.

W 2025 r. wprowadzone zostaną odrębne stawki płatności dla poszczególnych grup upraw, tj. upraw sadowniczych, jagodowych, rolniczych i warzyw

Otrzymanie płatności za zachowanie tych obszarów w ich naturalnym stanie zrekompensuje rolnikom potencjalne straty finansowe wynikające z ograniczeń w użytkowaniu rolniczym. Dzięki temu zapewnia się stabilność hydrologiczną, poprawia jakość wody oraz wspiera ochronę bioróżnorodności, co korzystnie wpływa na rolnictwo i ochronę środowiska naturalnego.

■ Zmiany w punktacji w ekoschemacie Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

Ekoschemat Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi objęty jest systemem punktowym, co oznacza, że każdej

praktyce realizowanej w ramach tego ekoschematu przypisana jest odpowiednia liczba punktów. Wysokość wsparcia odpowiada liczbie punktów przypisanych do danej praktyki, przy czym 1 pkt stanowi równowartość 22,47 EUR (ok. 100 PLN)². Wartości punktów odpowiadają wysokości wsparcia wyliczonej przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB).

Uwzględniając doświadczenia z wdrażania praktyk Uproszczone systemy upraw oraz Wymieszanie słomy z glebą, tj. przede wszystkim: dużą liczbę rolników realizujących te praktyki oraz duże powierzchnie nimi objęte, a także ogólną sytuację związaną z rosnącym zainteresowaniem wsparciem w ramach większości ekoschematów obszarowych, przy ograniczonym budżecie, konieczne było wprowadzenie zmian polegających na odpowiednim dostosowaniu środków do zainteresowania danymi praktykami. Dlatego też zaproponowano obniżenie punktacji dla tych praktyk o 1 pkt, tj. Uproszczone systemy upraw z 4 pkt do 3 pkt oraz Wymieszanie słomy z glebą z 2 pkt do 1 pkt.

² Stawki płatności określane są w EUR i przeliczane są na PLN według kursu PLN/EUR ustalonego na ostatni dzień roboczy września danego roku.

Dobra jakość użytych nasion pozwala na ograniczanie stosowania nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin

Proponowane zmiany mają na celu dostosowanie popytu na te praktyki do dostępnych środków budżetowych.

DODATKOWE ZMIANY

■ **Utworzenie nowego ekoschematu Stosowanie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany**

Ekoschemat dotyczący materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany zakłada wspieranie rolników w wykorzystywaniu do siewu bądź sadzenia materiału o tych kategoriach. Dobra jakość użytych nasion lub sadzeniaków pozwala na ograniczanie stosowania nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin.

Szacowane stawki płatności wynoszą:

- ✓ zboża i ich mieszanki – 26,74 EUR/ha;
- ✓ rośliny strączkowe – 43,37 EUR/ha;
- ✓ ziemniaki – 112,13 EUR/ha.

Płatnościami nie będą objęte uprawy przeznaczone na przedplon lub poplon.

Warunkiem uzyskania płatności będzie zastosowanie na co najmniej 25 proc. powierzchni

gruntów ornych w gospodarstwie materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany i potwierdzenie zakupu odpowiedniej ilości nasion/sadzeniaków. Dodatkowo planuje się uzależnienie otrzymania wsparcia od realizacji na tej samej powierzchni innego ekoschematu (z wyłączeniem ekoschematu dotyczącego Integrowanej Produkcji Roślin, gdzie wymogiem obowiązkowym jest już zastosowanie materiału siewnego) lub wysianie międzyplonu ozimego, lub ścierniskowego.

Dokładne wymagania będą określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

■ **Rozszerzenie zakresu wsparcia w ramach obecnego ekoschematu Biologiczna ochrona upraw o płatność za stosowanie nawozowych produktów mikrobiologicznych**

W ramach obecnego ekoschematu Biologiczna ochrona upraw

(zmiana nazwy na: Biologiczna uprawa) będzie możliwość otrzymania wsparcia za stosowanie nawozowych produktów mikrobiologicznych (NPM). Wykaz NPM prowadzi IUNG-PIB. Stosowanie NPM ma na celu poprawę aktywności biologicznej gleby oraz stymulację procesu odżywiania roślin.

Szacowana stawka będzie wynosić 22,47 EUR/ha.

Płatności będą przyznawane do powierzchni upraw trwałych, gruntów ornych oraz powierzchni zadrzewionej w systemie rolno-leśnym (jeżeli w ramach tego systemu są uprawiane tylko drzewa owocowe na trwałych użytkach zielonych). Rolnik będzie zobowiązany do prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych zawierającego m.in. wskazanie nazwy oraz zastosowanej ilości NPM, a także posiadanie dokumentu potwierdzającego zakup takiego produktu.

Szczegółowe zasady przyznania płatności w zakresie stosowania nawozowych produktów mikrobiologicznych zostaną określone w przepisach krajowych.

■ **Zmiany w ekoschemacie Dobrostan zwierząt – wariant Dobrostan tuczników**

Zmiany będą polegały na:

- ✓ zwiększeniu z 50 km do 100 km odległości siedziby stada loch, od których mogą pochodzić tuczniki kwalifikujące się do płatności dobrostanowej,
- ✓ zmianie przelicznika DJP dla tuczników – obniżono współczynnik przeliczenia tuczników na DJP z poziomu 0,3 do poziomu 0,1.

Zaproponowane rozwiązanie zwiększające z 50 do 100 km odległość między gospodarstwem beneficjenta a siedzibą stada loch, od których mogą pochodzić tuczniki kwalifikujące się do płatności dobrostanowej, jest korzystne dla rolników i ma na celu zwiększenie

dostępności prosiąt rolnikom realizującym ekoschemat Dobrostan tuczników. Dzięki tej zmianie rolnikom łatwiej będzie realizować ekoschemat Dobrostan zwierząt.

Druga z proponowanych zmian polega na zmianie współczynnika przeliczenia tuczników na tzw. duże jednostki przeliczeniowe (DJP) z 0,3 na 0,1. Współczynnik 0,3 (przyjęty standardowo w tabelach UE) jest niewłaściwy w odniesieniu do wielkości tuczniaka w całym okresie jego chowu. Sposób przeliczania liczby sztuk fizycznych świń na DJP ma istotne znaczenie ze względu na funkcjonującą w ekoschemacie Dobrostan zwierząt degresywność płatności, polegającą na tym, że płatność dobrostanowa w obrębie danej grupy technologicznej zwierząt (np. lochy, opasy czy owce) przyznawana jest do 150 DJP/gospodarstwo. Oczywiście o wsparcie w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt mogą wnioskować wszyscy rolnicy, bez względu na liczbę utrzymywanych zwierząt w gospodarstwie, ale płatność dobrostanowa zostanie przyznana do pierwszych 150 DJP zgodnie z przyjętym mechanizmem degresywności. Zmniejszenie współczynnika DJP w tucznikach oznacza, że wsparcie dobrostanowe będzie przyznawane do większej niż dotychczas liczby sztuk fizycznych tych zwierząt, tj. płatnością dobrostanową zostanie objętych 1500 szt. tuczników rocznie zamiast dotychczasowych 500 szt.

Proponowane zmiany nie mają wpływu na stawkę płatności do sztuki fizycznej zwierzęcia.

■ Zmiana definicji TUZ

Dotychczas w definicji trwałych użytków zielonych (TUZ) wskazane było, że są to „grunty, które są wykorzystywane do uprawy traw

lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych) i które nie były objęte zmianowaniem upraw danego gospodarstwa przez okres co najmniej pięciu lat”. Ponadto, w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej wskazano, że zaoranie, uprawianie oraz ponowne obsianie innymi rodzajami traw lub innymi zielnymi roślinami pastewnymi nie ma wpływu na zmianę klasyfikacji TUZ. W celu uniknięcia błędów w interpretacji od 2025 r. proponuje się wprowadzenie zmiany. Polega ona na tym, że w przypadku uprawy traw w siewie czystym grunt orny nie zostanie po pięciu latach przekwalifikowany na trwały użytek zielony.

■ Warunkowość społeczna

Od 2025 r. państwa członkowskie UE, w tym Polska, zobowiązane są do włączenia do systemów płatności bezpośrednich mechanizmu warunkowości społecznej³. Mechanizm ten polega na uzależnieniu wysokości wsparcia od **przestrzegania wybranych krajowych przepisów z zakresu prawa pracy oraz zasad BHP**.

W ramach warunkowości społecznej kontrolami objęci zostaną jedynie rolnicy, którzy są pracodawcami, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy albo nie będąc pracodawcą są: przedsiębiorcą, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców albo inną jednostką organizacyjną – na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne, w tym przez osoby wykonujące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia tej pracy, i którzy podlegają kontrolom Państwowej Inspekcji Pracy.

Za kontrole odpowiedzialna będzie Państwowa Inspekcja Pracy (PIP), a za przyznanie i wypłatę płatności po uwzględnieniu wyników kontroli – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W przypadku wystąpienia nieprawidłowości wynikających z prawa pracy oraz zasad BHP, zmniejszeniu będą podlegały płatności:

- ✓ bezpośrednie, w tym: podstawowe wsparcia dochodów, płatności redystrybucyjne, dla młodych rolników, związane z produkcją, w ramach ekoschematów (w tym dobrostanowe) oraz dla małych gospodarstw;
- ✓ II filaru WPR: rolno-środowiskowo-klimatyczne, ekologiczne, premie z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych, płatności ONW.

Warunkowość społeczna zostanie wdrożona do polskiego prawa ustawą o zmianie ustawy o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Warunkowość społeczna oparta jest na istniejących w Polsce systemach kontroli i egzekwowania prawodawstwa w dziedzinie polityki społecznej i zatrudnienia, a także normach pracy, które mają obecnie zastosowanie. Kontrole będą prowadzone w ramach kontroli w rolnictwie wykonywanych przez PIP już obecnie, na podstawie obowiązujących przepisów.

Spełnienie wymogów warunkowości społecznej nie jest zatem nowym obowiązkiem, a opiera się na przestrzeganiu powszechnych, krajowych norm prawa pracy oraz zasad BHP.

**Departament Płatności
Bezpośrednich
MRiRW
tel. 22 623 12 34**

Zdjęcia: Christian Schwier-, Monika Janiak-Klich, BillionPhotos.com.Stock.adobe.com

³ Zgodnie z przepisami art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r.

Ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich

1 stycznia 2025 r. weszła w życie ustawa¹, zgodnie z którą został rozszerzony katalog upraw, do których udzielane są ze środków budżetu państwa dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia. Do katalogu upraw dodano: słonecznik, facelię, len, konopie włókniste, bobowate drobnonasienne, rośliny zielarskie i gorczycę. Zwiększyła się także dostępność ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek.

Zgodnie z nowymi przepisami zwiększyła się dostępność ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek poprzez:

- zwiększenie fakultatywnej franszyzy do 35 proc. w przypadku ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek;
- zwiększenie limitów procentowych stawek sumy ubezpieczenia za ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek z dopłatą do składek ubezpieczenia z 9 proc. dla gleb I–IV klasy, 12 proc. dla gleb V klasy i 15 proc. dla gleb VI klasy odpowiednio do: 20 proc., 22 proc. i 25 proc. z równoczesnym ograniczeniem prowizji dla dystrybutora ubezpieczeń do 3 proc. składki z tytułu ubezpieczenia tych upraw.

■ Lista zakładów ubezpieczeń

Na 2025 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał umowy w sprawie dopłat do ubezpieczeń upraw

rolnych i zwierząt gospodarskich z 9 zakładami ubezpieczeń:

1. Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie;
2. Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie;
3. Generali Towarzystwem Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie;
4. AGRO Ubezpieczenia Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Warszawie;
5. InterRisk Towarzystwem Ubezpieczeń SA Vienna Insurance Group z siedzibą w Warszawie;
6. TUZ Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Warszawie;
7. VH VVaG Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych Oddział w Polsce z siedzibą w Poznaniu;
8. Sopockim Towarzystwem Ubezpieczeń ERGO Hestia S.A. z siedzibą w Sopocie;

9. Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A. z siedzibą w Warszawie.

■ Nowa definicja przymrozków wiosennych

W ustawie pojawiła się także zmieniona definicja przymrozków wiosennych. Zmiana dotyczy wcześniejszego okresu ich wystąpienia. Zgodnie z nowym brzmieniem definicji przymrozki wiosenne oznaczają: szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części.

Departament Budżetu

MRiRW

tel. 22 623 20 21

Zdjęcia: Ovb64-, Amalia Gruber-, Ana-, Aaro Scherr-, Kombinat.Stock.adobe.com

¹ Ustawa z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz.U. 2024 poz. 1836).

Do katalogu upraw, do których udzielane są ze środków budżetu państwa dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia, dodano: słonecznik, facelię, len, konopie włókniste, bobowate drobnonasienne, rośliny zielarskie i gorczycę

Fundusz Ochrony Rolnictwa

Zmiana ustawy

1 stycznia 2025 r. wprowadzono zmiany w ustawie o Funduszu Ochrony Rolnictwa¹, które umożliwiają wydawanie przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) decyzji o przyznaniu rekompensat dla producentów rolnych w przypadku braku zapłaty za sprzedane produkty rolne. Dzięki nowym przepisom m.in. zmniejszają się obciążenia biurokratyczne dla podmiotów skupujących produkty rolne od producentów rolnych oraz rozszerza się lista podmiotów mogących wnioskować o rekompensatę.

Rekompensata jest przyznawana z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Komisji Europejskiej².

■ Zmniejszenie obciążeń biurokratycznych dla skupujących

Zgodnie z ustawą zmniejszają się obciążenia biurokratyczne dla podmiotów skupujących produkty rolne od producentów rolnych poprzez:

- ustalenie częstotliwości składanych deklaracji przez podmioty skupujące o wysokości naliczonych wpłat na Fundusz Ochrony Rolnictwa na raz w roku w miejsce dotychczasowych kwartalnych deklaracji;
- ustalenie terminu dokonywania wpłat należności na rachunek Funduszu na dzień 14 lutego roku następującego po roku rozliczeniowym (kalendarzowym) w miejsce dotychczasowych kwartalnych wpłat;
- odstąpienie od obowiązku składania rocznej deklaracji w przypadku, gdy kwota wpłat nie przekracza pięciokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji – ta kwota będzie uwzględniana w deklaracji za kolejny rok, w którym wysokość kwoty należnej przekroczyła pięciokrotność kosztów tego upomnienia.

■ Zmniejszenie kwoty wolnej od wpłat

Konsekwencją zmniejszenia ilości składanych deklaracji jest zmniejszenie kwoty wolnej od wpłat z dwudziestokrotności do pięciokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Kwota ta będzie zaliczana na poczet wpłat na FOR za kolejny rok, w którym wysokość kwoty z tytułu wpłat na FOR przekroczy pięciokrotność kosztów tego upomnienia.

■ Ograniczenie wysokości kar

Kolejnym udogodnieniem dla podmiotów skupujących jest proponowane ograniczenie wysokości nakładania kar za niezłożenie deklaracji do wysokości naliczonych wpłat na rachunek FOR, ale nie wyższej niż 10 000 zł.

■ Rozszerzenie listy podmiotów mogących wnioskować o rekompensatę

Lista rozszerzyła się o:

- grupy producentów rolnych lub związki grup producentów rolnych;
- organizacje producentów rolnych lub zrzeszenia organizacji producentów rolnych;
- organizacje producentów owoców i warzyw lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw;
- spółdzielnie rolników lub związki spółdzielni rolników;
- rolnicze spółdzielnie produkcyjne;
- rolnicze zrzeszenia branżowe.

Departament Budżetu
MRiRW

tel. 22 623 20 21

Zdjęcie: S. Leitenberger.Stock.adobe.com

Zmiany w ustawie spowodowały rozszerzenie listy podmiotów, które mogą wnioskować o rekompensatę

¹ Ustawa z dnia 9 maja 2023 r. o Funduszu Ochrony Rolnictwa (Dz.U. 2023 poz. 1130; Dz.U. 2024 poz. 1964).

² Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 str. 9 z późn. zm.).

Wsparcie w ramach Funduszu Gwarancji Rolnych Plus

Od 2024 r. rolnicy, przetwórcy sektora rolno-spożywczego (w tym duże przedsiębiorstwa) oraz przedsiębiorstwa świadczące usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa mogą uzyskać wsparcie w formie zwrotnej, w ramach Funduszu Gwarancji Rolnych Plus (FGR Plus).

Fundusz Gwarancji Rolnych Plus (FGR Plus) to fundusz ułatwiający uzyskanie kredytu przez kredytobiorcę poprzez oferowanie gwarancji bankowej jako zabezpieczenia kredytowego dla banku.

FGR Plus jest kontynuacją pilotażowego Funduszu Gwarancji Rolnych, czyli instrumentu wsparcia utworzonego we współpracy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju (MRiRW) oraz Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) jako podmiotu wdrażającego instrumenty finansowe.

Gwarancja FGR Plus jest finansowana ze środków czterech interwencji w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej 2023–2027:

- I.10.1.2 – interwencja *Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność*;
- I.10.6.2 – interwencja *Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości w gospodarstwie*;

- I.10.7.2 – interwencja *Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości poza gospodarstwem*;

- I.10.9 – interwencja *Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa*.

Budżet Funduszu wynosi 215 mln euro, co powinno wygenerować akcję kredytową o wartości ok. 3 mld zł.

W 2024 r. uruchomiono wsparcie w ramach pierwszych trzech interwencji. Szczególnym zainteresowaniem cieszyła się pierwsza interwencja, w ramach której zaangażowano już 10 proc. środków przeznaczonych na inwestycje zwiększające konkurencyjność gospodarstw. Połowę kredytów z gwarancją FGR Plus udzielono młodym rolnikom, to jest osobom do 40. roku życia.

■ Gwarancja FGR Plus – na czym to polega?

Gwarancja FGR Plus jest udzielana w bankach kredytujących, które podpisały umowę z BGK.

Gwarancja może zabezpieczyć 80 proc. kwoty kapitału kredytu, który umożliwi sfinansowanie zaplanowanych inwestycji (związanych m.in. z modernizacją gospodarstwa i przetwórstwa rolno-spożywczego) w celu poprawy ich konkurencyjności na rynku.

Gwarancją z FGR może zostać objęty kredyt:

- inwestycyjny;
- obrotowy powiązany z inwestycją.

Kredyt inwestycyjny może być udzielony na okres:

- do 183 miesięcy (w przypadku rolników i przetwórców produktów rolnych);
- do 120 miesięcy (w przypadku przetwórców produktów nierolnych).

Kredyt obrotowy nieodnawialny może być udzielony na okres do 51 miesięcy a maksymalna kwota wynosi 20 proc. kredytu inwestycyjnego.

Maksymalna kwota gwarancji:

- 5 mln zł – w przypadku rolnika, przetwórcy przedsiębiorstwa przetwórstwa rolno-spożywczego oraz przedsiębiorstwa świadczącego usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa;
- 10 mln zł – w przypadku dużego przedsiębiorstwa działającego w branży przetwórstwa rolno-spożywczego.

■ Dla kogo kredyt z gwarancją FGR Plus?

O kredyt z gwarancją FGR Plus mogą ubiegać się:

- rolnicy;
- przetwórcy sektora rolno-spożywczego (w tym duże przedsiębiorstwa);
- przedsiębiorstwa świadczące usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa.

■ Dotacja na spłatę odsetek

Oprócz gwarancji, w celu obniżenia kosztów kredytu, dostępna jest dotacja na spłatę odsetek, która wynosi od 50 proc. do 100 proc. kwoty odsetek, które przysługują odpowiednio:

- młodemu rolnikowi – 100 proc.;
- małemu gospodarstwu rolnemu (tj. gospodarstwu, którego wielkość ekonomiczna wynosi poniżej 25 tys. euro) – 50 proc., a w przypadku realizacji inwestycji przyczyniającej się do ochrony środowiska i klimatu – 100 proc.;
- pozostałym gospodarstwom rolnym (tj. gospodarstwom, których wielkość ekonomiczna wynosi 25 tys. euro i więcej) – 50 proc., jeżeli inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu;
- przetwórcy sektora rolno-spożywczego – 50 proc., jeżeli inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii „Od pola do stołu”;
- przedsiębiorstwom świadczącym usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa – 50 proc., jeżeli inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu.

■ Gdzie szukać kredytu z gwarancją FGR Plus?

Gwarancja FGR Plus dostępna jest w bankach kredytujących (spółdzielczych i komercyjnych), które podpisały umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

Aktualna lista banków, które podpisały umowy z BGK znajduje się na stronie internetowej: <https://www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiębiorstwa/zabezpieczenie-finansowania/gwarancja-agromax/#c39594>.

Więcej informacji o ofercie wsparcia można znaleźć na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/fundusz-gwarancji-rolnych-plus>.

■ Nowe możliwości wsparcia w roku 2025

W związku ze spadkiem pogłowia świń w Polsce MRiRW, we współpracy z BGK, przygotowało ofertę wsparcia dedykowaną tej branży w formie wsparcia zwrotnego (kredytów preferencyjnych) w ramach FGR Plus.

Wsparcie będzie polegało na udzielaniu przez banki komercyjne lub spółdzielcze kredytów preferencyjnych przeznaczonych na budowę, rozbudowę i modernizację chlewni, w tym instalację elektryczną i wodnokanalizacyjną (roboty budowlane i zakup materiałów budowlanych) oraz wyposażenie chlewni.

Wsparcie zostanie uruchomione w ramach interwencji I 10.1.2. *Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność*. Gospodarstwo rolne produkujące trzodę chlewną (świnie), gdzie inwestycja dotyczy zwiększenia i utrzymania pogłowia loch wraz z produkcją prosiąt i warchlaków pochodzących od loch utrzymywanych w gospodarstwie, w tym również utrzymywanych w cyklu zamkniętym może otrzymać gwarancję w maksymalnej wysokości – do 9 mln zł i do 80 proc. kwoty

kapitału kredytu pozostającego do spłaty. Kredyt może być udzielony na maksymalnie 15 lat, a gwarancja będzie udzielana bezpłatnie.

Dodatkowo gospodarstwo takie może otrzymać dotację na spłatę odsetek przez pierwsze 4 lata: przez pierwsze 2 lata – 100 proc. dotacji na spłatę odsetek, a przez kolejne 2 lata – 50 proc.

■ Usługi dla rolnictwa i leśnictwa

Na początku 2025 r. zostanie uruchomione wsparcie w ramach interwencji I.10.9, dotyczące usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa. Będzie ono, podobnie jak w przypadku już uruchomionych interwencji, polegać na objęciu gwarancją kredytów inwestycyjnych i obrotowych, udzielanych przez banki komercyjne i spółdzielcze.

Wsparcie FGR Plus oznacza objęcie gwarancją do 80 proc. kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty. Maksymalna kwota gwarancji dla przedsiębiorstw świadczących usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa, to 5 mln zł.

Dodatkowo odbiorcy ostatecznemu (kredytobiorcy) będzie przysługiwało 50 proc. dotacji na spłatę odsetek, w przypadku, gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu.

Wykaz inwestycji spełniających ten warunek jest w załączniku do *Wytycznych szczegółowych w zakresie wsparcia w formie instrumentów finansowych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027*, które zostały zaktualizowane pod koniec 2024 r. Dokument jest dostępny na stronie poświęconej FGR Plus, pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/fundusz-gwarancji-rolnych-plus>.

Departament Pomocy Technicznej
MRiRW

tel. 22 623 16 37

Zdjęcie: Fotolia

Posiedzenie Rady Agrifish

27 stycznia 2025 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa pod przewodnictwem polskiej prezydencji. Spotkanie prowadził minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski. Polska prezydencja przedstawiła swój program prac na pierwsze półrocze pod hasłem „Bezpieczeństwo, Europa!” i omówiła swoje priorytety w Radzie AGRIFISH.

Rada przeprowadziła wymianę poglądów na temat możliwości uproszczenia niektórych elementów wspólnej polityki rolnej (WPR), ze szczególnym uwzględnieniem procedury rocznego rozliczania z realizacji celów oraz obowiązkowych działań na rzecz środowiska i klimatu (tzw. zielonej architektury). – *Polska prezydencja będzie pracować nad uproszczeniem wspólnej polityki rolnej. Należy dążyć do ułatwienia życia rolnikom i zmniejszenia obciążeń administracyjnych* – podkreślał minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski.

Wiele państw członkowskich było zdania, że obciążenia finansowe i administracyjne związane z procedurą rozliczania z realizacji celów są nadmierne i niepotrzebne. Niektórzy wezwali Komisję do zmiany podstawowych aktów dotyczących WPR; inni apelowali o większą elastyczność we wdrażaniu zielonej architektury, np. poprzez ograniczenie wymogów do tego, co jest absolutnie niezbędne, przyznanie dalszych odstępstw lub lepsze nagradzanie rolników. Część ministrów podkreśliła potrzebę większej skuteczności i elastyczności przy zmianie planów strategicznych WPR.

Komisarz UE ds. rolnictwa i żywności Christophe Hansen powtórzył swoje zobowiązanie do zmniejszenia obciążeń administracyjnych, jakie spoczywają na rolnikach, i zapowiedział, że w ramach kolejnego pakietu uproszczeń w pierwszej połowie bieżącego roku zaproponuje

zniesienie wymogu rocznego rozliczania z realizacji celów. Podkreślił, jak ważne jest utrzymanie ambicji w zakresie ochrony środowiska, i ostrzegł przed wprowadzaniem głębokich zmian w WPR w obecnym okresie programowania, ponieważ może to doprowadzić do niepewności wśród rolników.

■ Wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności

Po prezentacji, którą przeprowadziła Komisja, ministrowie wymienili poglądy na temat dwóch niedawno opublikowanych propozycji aktów, które mają wzmocnić pozycję rolników w łańcuchu dostaw produktów rolno-spożywczych i odpowiedzieć na niektóre z najpilniejszych wyzwań, z jakimi mierzy się sektor rolny.

Planowane rozporządzenie o transgranicznym egzekwowaniu przepisów przeciwdziałających nieuczciwym praktykom handlowym ma dodatkowo wzmocnić egzekwowanie przepisów w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Natomiast zaproponowane rozporządzenie dotyczące ukierunkowanych poprawek do rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków rolnych wprowadza środki, które mają zwiększyć zaufanie między podmiotami, takie jak lepsze zasady sporządzania umów między rolnikami a kupującymi, obowiązkowe mechanizmy mediacji i wsparcie

organizacji producentów i zrzeszeń takich organizacji.

Podczas dyskusji ministrowie wyrazili poparcie dla celów obu projektów i podkreślili potrzebę zwiększenia siły przetargowej rolników i lepszej współpracy transgranicznej w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych. Wielu z nich położyło nacisk na środki korzystne dla młodych rolników. Niektóre państwa członkowskie sceptycznie odniosły się do zmian we wspólnej organizacji rynków rolnych, np. do wprowadzenia obowiązkowego mechanizmu mediacji, powszechnego stosowania umów pisemnych oraz do środków, które mają zachęcać rolników do przystępowania do organizacji producentów. Inni ministrowie przyjęli te inicjatywy z zadowoleniem.

■ Kwestie rolne związane z handlem

Rada omówiła aktualną sytuację w handlu produktami rolno-spożywczymi, kładąc szczególny nacisk na:

- wpływ handlu tymi produktami na rolników w UE;
- pozataryfowe bariery w handlu z państwami spoza UE.

Ministrowie podkreślili znaczenie handlu produktami rolno-spożywczymi dla unijnego sektora rolnego, zwłaszcza w świetle obecnych zawirowań geopolitycznych. W związku z tym omówili planowane utworzenie rezerwy w wysokości co najmniej 1 mld EUR, która będzie zabezpieczeniem na

Minister Czesław Siekierski podczas otwarcia obrad AGRIFISH

wypadek negatywnych skutków umowy z Mercosurem. Niektóre delegacje z zadowoleniem przyjęły niedawne zawarcie umowy między UE a Meksykiem.

Państwa członkowskie wezwały również do dalszej oceny łącznego wpływu handlu produktami rolno-spożywczymi na sektor rolny UE oraz podkreśliły potrzebę uczciwej konkurencji między rynkami UE i spoza UE. W tym kontekście wiele delegacji zwracało uwagę na potrzebę zrównania norm produkcji w handlu z państwami trzecimi. Większość ministrów uznała, że główną pozataryfową barierą handlową są przepisy sanitarne i fitosanitarne.

Komisja zauważyła, że wśród państw członkowskich panuje powszechna zgoda co do potrzeby uczciwej konkurencji między producentami z UE i spoza UE, i przyjęła do wiadomości prośbę ministrów o dalszą analizę wpływu umów

handlowych na unijnych rolników. Zwróciła również uwagę na potrzebę ustabilizowania warunków dla handlu produktami rolno-spożywczymi z Ukrainą.

■ Program prac polskiej prezydencji

Polska prezydencja przedstawiła program prac i swoje główne priorytety. Prezydencja skoncentruje się w szczególności na następujących głównych tematach: bezpieczeństwo żywnościowe, poprawa konkurencyjności rolnictwa i sektora rolno-spożywczego, zwiększenie odporności na kryzysy, stabilizacja dochodów rolników oraz wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności.

■ Jabłko – symbol polskiej prezydencji

Pierwsze posiedzenie AGRIFISH pod przewodnictwem polskiego

ministra rolnictwa i rozwoju wsi było także okazją do promocji jabłka – symbolu prezydencji. – *Jabłko są symbolem sukcesu polskiego sadownictwa. Są także symbolem sukcesów eksportowych polskiej branży rolno-spożywczej w ciągu 20 lat obecności Polski w Unii Europejskiej. Jabłko, którymi częstowaliśmy w Brukseli i które będą nam towarzyszyć podczas wszystkich spotkań organizowanych w ramach polskiej prezydencji, to jabłka grójeckie. Zostały one wpisane do unijnego rejestru jako Chronione Oznaczenie Geograficzne – to wyróżnik najwyższej jakości – podkreślił minister Czesław Siekierski.*

■ Sprawy różne

W punkcie „Sprawy różne” poruszono następujące tematy:

- zarządzanie rybołówstwem w zachodniej części Morza Śródziemnego: działania prawne i naukowe;
- zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla rolników i przetwórców ekologicznych;
- wspólne pismo ministrów MED9 dotyczące potrzeby gotowości i reagowania na zwiększone zagrożenia związane ze zmianą klimatu w regionie Morza Śródziemnego;
- uczciwe praktyki w handlu międzynarodowym z myślą o naszych rolnikach, w szczególności w odniesieniu do tolerowania przywozu pozostałości produktów ochrony roślin regulowanych w UE;
- wystąpienie pryszczycy w Niemczech;
- potrzeba skuteczniejszego zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych i zapobiegania nadużywaniu pozycji dominującej przez niektóre podmioty w łańcuchu dostaw żywności.

Departament Komunikacji
i Promocji MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum EU

Polska na targach Grüne Woche

Hale targowe Messe Berlin w styczniu tego roku po raz 89 wypełniły się tłumami zwiedzających. Na targach Internationale Grüne Woche (Międzynarodowy Zielony Tydzień) nie mogło zabraknąć polskiego stoiska „Polen schmeckt” („Polska smakuje”). Nasz udział w tym wydarzeniu jest już tradycją.

Podczas targów Grüne Woche w Berlinie od 17 do 26 stycznia 2025 r. odwiedzający mogli degustować i kupować specjały od producentów żywności z całego świata. Na stoiskach nie zabrakło także produktów rękodzieła od lokalnych wytwórców, kosmetyków naturalnych, sadzonek roślin czy sprzętów kuchennych. Zwiedzanie ekspozycji umilały popisy muzyczne i taneczne zespołów ludowych, występujących w kolorowych, tradycyjnych strojach.

Targi Zielony Tydzień to jedna z największych światowych wystaw żywności, rolnictwa i ogrodnictwa, organizowana od 1926 r. Wydarzenie jest również platformą do dzielenia się wiedzą i budowania kontaktów. Podczas Zielonego Tygodnia zwraca się uwagę na aktualne kwestie społeczne, takie jak ochrona klimatu, gospodarka o obiegu zamkniętym, ochrona zasobów i zrównoważone użytkowanie gruntów.

■ Oferta polskiego stoiska narodowego

Polskie stoisko „Polen schmeckt” („Polska smakuje”) jak co roku cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem targowych gości. Na powierzchni 184 m² przedsiębiorcy branży spożywczej oraz przedstawiciele regionów zaprezentowali bogatą ofertę polskich produktów, wśród których znalazły się: produkty mleczne, ryby i przetwory rybne, zupy na zakwasie, produkty pszczele, suszone owoce

i warzywa, batony i przekąski z suszonych owoców i orzechów, owoce w czekoladzie, pierogi oraz piwa niepasteryzowane.

Każdego dnia targów na polskim stoisku odbywały się degustacje i pokazy kulinarne prowadzone przez polskich szefów kuchni, którzy zaprezentowali polską kuchnię

Regionów” – KGW Feniks Noskowo-Radomice-Strzyżewo z woj. wielkopolskiego. Gospodynie przygotowywały przysmaki dla gości targów.

■ Goście polskiego stoiska

Na polskim stoisku „Polen schmeckt” gościli minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski, wiceministrowie Jacek Czerniak i Stefan Krajewski oraz dyrektor generalny MRiRW Bogusław Wijatyk.

W ramach uroczystego otwarcia targów odbył się oficjalny obchód, podczas którego polskie stoisko

Minister Czesław Siekierski rozmawia z kucharzami na polskim stoisku

w wydaniu zarówno tradycyjnym, jak i nowoczesnym. Pierwszego dnia wydarzenia można było np. skosztować kruchej i soczystej rolady wołowej, szarlotki z polskich jabłek czy pierogów w różnych wersjach.

Na polskim stoisku obecne było także Koło Gospodyń Wiejskich, które zwyciężyło w finale IX edycji konkursu kulinarnego „Bitwa

odwiedzili m.in. minister żywności i rolnictwa RFN Cem Özdemir, komisarz UE ds. rolnictwa Christophe Hansen oraz burmistrz Berlina Kai Wegner. Minister Siekierski przyjął również chargé d'affaires (pełnomocnika ambasadora) Polski w RFN Jana Tombińskiego.

Szef polskiego resortu rolnictwa spotkał się ponadto z przedstawicielami władz województw

Uczestnicy Berlińskiego Szczytu Ministrów Rolnictwa

obecnych na polskim stoisku narodowym – dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego oraz wielkopolskiego. Rozmowa dotyczyła przyszłości rolnictwa w poszczególnych regionach Polski, w tym wsparcia eksportu polskich produktów rolno-spożywczych, wymiany doświadczeń w zakresie nowoczesnych technologii rolniczych czy rozwoju zrównoważonego rolnictwa.

■ Rozmowy dwustronne

Pierwszego dnia targów, 17 stycznia 2025 r., minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski rozmawiał z ministrami ds. rolnictwa Mołdawii, Wielkiej Brytanii i Litwy, a także niemieckich landów – Saksonii, Bawarii i Brandenburgii.

Podczas rozmów bilateralnych były omawiane priorytety polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Minister Siekierski zaprosił zagranicznych gości do udziału w Europejskim Kongresie Odnowy i Rozwoju Wsi w Poznaniu 8–10 maja 2025 r.

■ Berliński Szczyt Ministrów Rolnictwa

W czasie targów Międzynarodowy Zielony Tydzień tradycyjnie odbywa się Berliński Szczyt Ministrów Rolnictwa (Global Forum for Food and Agriculture – GFFA). W tym roku odbył się pod hasłem „Rolnictwo a zrównoważona biogospodarka”.

W konferencji uczestniczyło ok. 70 ministrów rolnictwa z całego świata, a także przedstawiciele wielu organizacji międzynarodowych. Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski wziął udział w sesji tematycznej „Zrównoważone wykorzystanie biomasy – Zapewnienie globalnego bezpieczeństwa żywnościowego”. Minister w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę, że temat globalnego bezpieczeństwa żywnościowego jest ściśle związany z priorytetami polskiej prezydencji w Radzie UE, którą sprawujemy w tym półroczu, po raz drugi w 20-letnim okresie naszego członkostwa.

We wspólnym komunikacie ministrowie ds. rolnictwa z całego

świata określili swoją postawę wobec zrównoważonej biogospodarki i będącego jej ważną częścią zrównoważonego rolnictwa. W komunikacie ministrowie m.in.:

- Stwierdzili, że zrównoważone i odporne rolnictwo oraz systemy żywnościowe są kluczowe dla globalnego bezpieczeństwa żywnościowego.
- Zapowiedzieli, że będą promować zrównoważoną produkcję, waloryzację i wykorzystanie biomasy rolnej, leśnej i wodnej.
- Zaplanowali, aby do 2030 r. zmniejszyć o połowę globalne marnotrawstwo żywności na mieszkańca na poziomie detalicznym i konsumenckim.
- Zobowiązali się do wspólnego działania na rzecz zrównoważonego i odpornego świata wolnego od głodu i niedożywienia, z kwitnącą biogospodarką.

Departament Komunikacji
i Promocji
MRiRW

Zdjęcia: archiwum MRiRW

32,6 mld zł z ARiMR na rozwój polskiej wsi i rolnictwa w 2024 r.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa obsługiwała w minionym roku ponad 240 programów pomocowych i wypłaciła 32,6 mld zł. To kwota przekazana w ramach dofinansowania z budżetu unijnego i krajowego.

– *To był czas pełen wyzwań, chociażby ze względu na różnego typu klęski żywiołowe i wciąż widoczne na polskiej wsi konsekwencje wojny w Ukrainie* – podkreślili podsumowując działania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2004 r. Stefan Krajewski, wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi, oraz Wojciech Legawiec, prezes ARiMR.

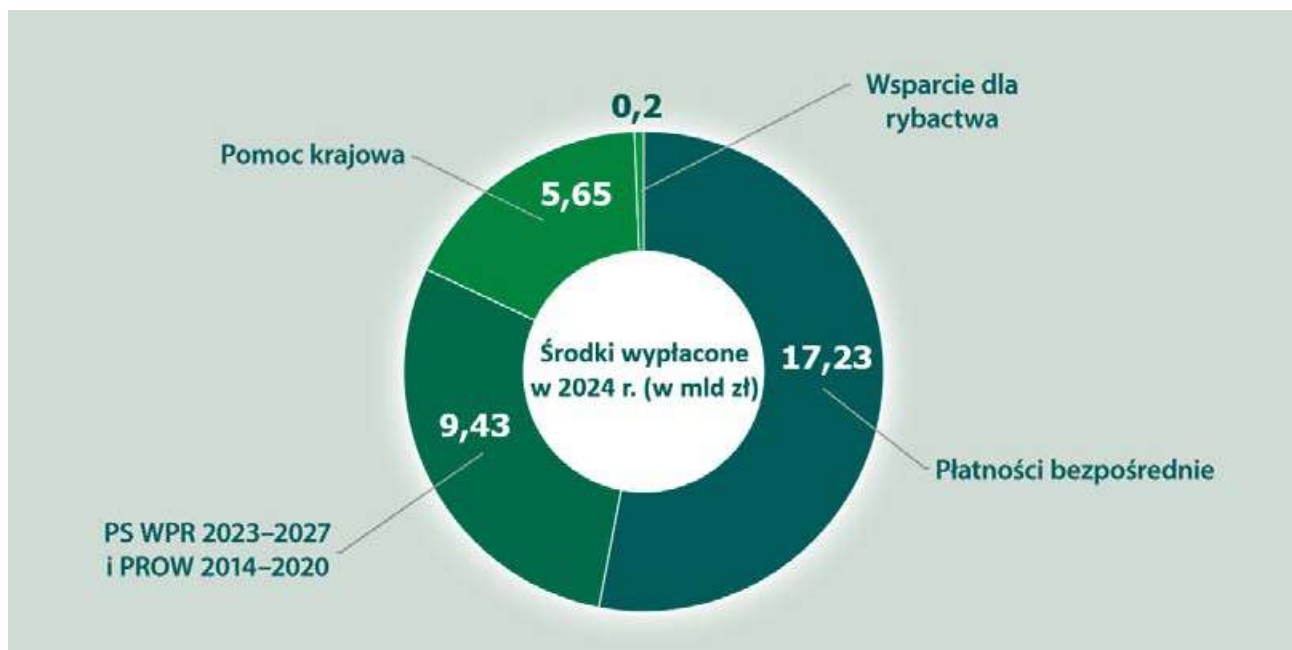
Największą część przekazanych w ubiegłym roku przez ARiMR funduszy stanowią płatności bezpośrednie – 17,23 mld zł. To suma środków wypłaconych od 1 stycznia

2024 r. w ramach dwóch kampanii (2023 i 2024). Dalsze usprawnienie systemów informatycznych umożliwiło szybszą obsługę wniosków o przyznanie dopłat, w tym sprawne przeprowadzenie wypłat zaliczek na poczet płatności bezpośrednich i obszarowych za 2024. Z tego tytułu do rolników trafiło – 11 mld zł (w 2023 r. było to blisko 9,2 mld zł), tylko jednego dnia (28 listopada) ARiMR wypłaciła rekordową kwotę zaliczek – 1,3 mld zł.

9,43 mld zł to z kolei pieniądze pochodzące również z budżetu

unijnego, które Agencja przekazała na inwestycje w rolnictwie i na obszarach wiejskich w ramach PS WPR 2023–2027 i PROW 2014–2020.

Znaczący udział w puli zrealizowanych płatności ma także pomoc krajowa – 5,65 mld zł, które wypłacono 790 tys. beneficjentów. To z tych środków finansowanych było m.in. większość z 6 programów pomocowych skierowanych do rolników poszkodowanych przez wrześniową powódź, jak także wypłacone rekompensaty dla

poszkodowanych przez wojnę na Ukrainie producentów zbóż i kuku rydzy – ponad 2,8 mld zł. Rok 2024 w realizacji pomocy krajowej to również pierwsze w historii Agencji nabory wniosków przeprowadzone drogą elektroniczną oraz rekordowe w porównaniu z latami ubiegłymi wsparcie na działalność kół gospodyń wiejskich – 209 mln zł.

■ Ocena pracy ARiMR

Pracę ARiMR w minionym roku ocenili również mieszkańcy wsi.

Opinie pozytywne na temat jakości obsługi wyraziło średnio ponad 90 proc. osób załatwiających w 2024 r. sprawy w Agencji – wynika z aktualnego raportu „Polska Wieś i Rolnictwo”. Jest to ocena wyższa niż w minionych latach. Doceniono przede wszystkim kompetencje pracowników, godziny otwarcia placówek i możliwość złożenia wniosku przez internet. Spośród stron internetowych instytucji, które podlegają Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi, to

witryna Agencji była wskazywana jako główne źródło informacji o dostępnych programach wsparcia dla rolników. Wysoko ocenione zostały także jakość działań informacyjnych na portalu ARiMR i rady udzielane interesantom w jej placówkach.

Biurow Prasowe

ARiMR

tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: PiotrWolak-, Countrypixel, Bernardbodo-, Marekusz.Stock.adobe.com

Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt

Rolnicy, którzy hodują świnię, bydło, owce, kozy, konie lub drób i ubezpieczyli posiadane zwierzęta od ryzyka wystąpienia choroby zakaźnej, mogą ubiegać się w ARiMR o refundację 70 proc. składki tego ubezpieczenia. Pomoc realizowana jest w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Nabór wniosków trwa do 28 lutego 2025 r.

„Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich” z PS WPR 2023–2027 to kontynuacja znanej rolnikom pomocy oferowanej z PROW 2014–2020 „Zrządzanie ryzykiem”. W tej edycji dopłatami objęto więcej gatunków zwierząt

niż poprzednio, rozszerzono także znacznie wykaz chorób, na które mogą zapaść.

Rolnicy, którzy chcą wnioskować o taką pomoc, powinni posiadać prawo do dysponowania nieruchomością, na której terenie

prowadzona jest działalność rolnicza, oraz zawrzeć umowę ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia u świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu co najmniej jednej z 36 następujących chorób: pryszczycy, klasycznego pomoru świń,

Rolnicy, którzy hodują świnie, bydło, owce, kozy, konie lub drób i ubezpieczyli posiadane zwierzęta od ryzyka wystąpienia choroby zakaźnej, mogą ubiegać się w ARiMR o refundację 70 proc. składki tego ubezpieczenia

afrykańskiego pomoru świń, wysoce zjadliwej grypy ptaków, afrykańskiego pomoru koni, księgosuszu, pomoru małych przeżuwaczy, choroby pęcherzykowej świń, choroby niebieskiego języka, ospy owiec lub ospy kóz, gorączki doliny Rift, choroby guzowatej skóry bydła, pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, wenezuelskiego wirusowego zapalenia mózgu i rdzenia koni, choroby krwotocznej zwierzyny płowej, zarazy płucnej bydła, rzekomego pomoru drobiu, gruźlicy bydła, brucelozy bydła (*B. abortus*), brucelozy owiec i kóz (*B. melitensis*), wąglika, wścieklizny, bąblowicy, przenośnych gąbczastych encefalopatii, kampylobakteriozy, listeriozy, salmonellozy odzwierzęcej, włośnicy, szczepu *E. coli* wytwarzającego werotoksynę, zakaźnego

zapalenia nosa i tchawicy bydła (otrętu bydła), wirusowej biegunki bydła, choroby mętwikowej bydła, zarazy rzęsistkowej bydła, enzootycznej białaczki bydła, gorączki Q, paratuberkulozy.

Kolejnym warunkiem jest to, by polisa obejmowała ubezpieczenie co najmniej: 1000 sztuk rzeźnych: kurcząt, gęsi, kaczek, perlic, indyków lub drobiu mięsnego; ewentualnie 4 sztuk bydła, owiec, kóz lub koni lub 14 sztuk świń.

Pomoc przyznawana jest w formie refundacji 70 proc. opłaconej składki, pod warunkiem, że z umowy ubezpieczenia wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia ponad 20 proc. strat w produkcji zwierząt spowodowanych przez co najmniej jedną ze wskazanych

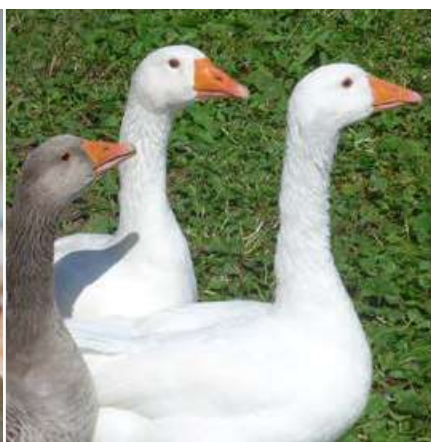
chorób zakaźnych. Istotne jest również to, że okres objęty ubezpieczeniem nie może rozpocząć się przed 1 stycznia 2024 r., a starającemu się o dofinansowanie nie przyznano innych dopłat do ubezpieczenia.

Wnioski o przyznanie pomocy można składać w terminie 27 stycznia-28 lutego 2025 r. wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem formularza udostępnionego na Platformie Usług Elektronicznych ARiMR (PUE) na stronie internetowej Agencji pod adresem www.gov.pl/web/arimr.

**Biuro Prasowe
ARiMR**

tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Fotolia, Anna-, A-, Aintschie-, AnomHarya-, Aniaszek.Stock.adobe.com

Jednym z warunków refundacji jest to, by polisa obejmowała ubezpieczenie co najmniej: 1000 sztuk rzeźnych: kurcząt, gęsi, kaczek, perlic, indyków lub drobiu mięsnego; ewentualnie 4 sztuk bydła, owiec, kóz lub koni lub 14 sztuk świń

Działania KOWR w 2024 r.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) w 2024 r. realizował ponad 60 zadań wspierających rozwój polskiej wsi i rolnictwa. Działania te były zróżnicowane – obejmowały nie tylko wsparcie finansowe i doradcze dla rolników, lecz także inicjatywy promujące polskie produkty rolno-spożywcze, innowacje w rolnictwie oraz rozwój odnawialnych źródeł energii.

Miały one na celu nie tylko wsparcie bieżącej działalności rolników, ale również długofalowy rozwój polskiego rolnictwa.

■ Gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

KOWR gospodaruje nieruchomościami rolnymi będącymi w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa (Zasobie WRSP). Podstawowymi formami zagospodarowania ziemi są dzierżawa i sprzedaż. W 2024 r. KOWR prowadził intensywne działania związane z przejmowaniem i restrukturyzacją gruntów wracających z umów dzierżawy, „tzw. 30 proc.”. To m.in. dzięki tym działaniom powierzchnia nowo wydzierżawionych gruntów Zasobu WRSP w całym 2024 r. wyniosła ponad 42,7 tys. ha i była

wykorzystana głównie na powiększenie gospodarstw indywidualnych. Na koniec grudnia 2024 r. w Zasobie WRSP było ponad 1 mln 330 tys. ha państwowej ziemi, z czego ok. 1 mln 46 tys. ha stanowiły grunty wydzierżawione.

Ważną formą trwałego gospodarowania Zasobem WRSP jest sprzedaż, która od wejścia w życie (30 kwietnia 2016 r.) ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości ZWRSP znacząco zmalała. W ubiegłym roku KOWR sprzedał 4,2 tys. ha.

Wśród innych niż sprzedaż trwałych rozdysponowań nieruchomości Zasobu WRSP dominują nieodpłatne przekazania uprawnionym podmiotom. W 2024 r. KOWR nieodpłatnie przekazał 3,3 tys. ha gruntów. Ważnym beneficjentem nieodpłatnych przekazania są

jednostki samorządu terytorialnego (głównie gminy). W 2024 r. otrzymały 0,5 tys. ha na realizację zadań własnych. Na uzyskanych przez nie gruntach powstają szkoły, boiska sportowe, place zabaw, tereny rekreacyjne, jak również obiekty użyteczności publicznej: hydrofornie, studnie głębinowe, przepompownie, oczyszczalnie ścieków, drogi dojazdowe czy nekropolie.

W 2024 r. KOWR współpracował z MRiRW nad rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (SP), regulującym przeprowadzanie przetargów na dzierżawę ośrodków produkcji rolniczej (OPR). Rozporządzenie to weszło w życie i znacząco usprawni realizację procesu tworzenia OPR.

■ Nadzór nad spółkami strategicznymi

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa sprawuje nadzór nad 31 spółkami o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej ze względu na ich strategiczne znaczenie w pracach hodowlanych na rzecz postępu biologicznego w rolnictwie. Spółki te dysponują cennym materiałem genetycznym roślin i zwierząt gospodarskich. Posiadanie tych zasobów stwarza warunki dla stabilizacji cen nośników postępu na rynku krajowym oraz zabezpiecza potrzeby polskiego rolnictwa w przypadku wystąpienia niekorzystnych zjawisk w skali międzynarodowej.

Ponadto KOWR wykonuje prawa z udziałów i akcji wobec 16 spółek utworzonych lub nabytych w ramach realizacji przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, ustawy o KOWR oraz ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

■ Promocja produktów rolno-spożywczych w kraju

KOWR prowadził działania promocyjne, informacyjne, edukacyjne i kulturalne w formie wystaw, pokazów oraz konkursów. Działania te mają na celu promowanie produktów rolnych i żywnościowych, metod ich produkcji, a także systemów jakości produktów rolnych i żywnościowych. W 2024 r. KOWR zrealizował około 400 różnych działań w skali regionalnej i ogólnopolskiej.

Działania realizowane w większości pod hasłem #KupujŚwiadomie miały na celu budowanie wizerunku marki polskiej żywności jako produktów wysokiej jakości i bezpiecznych dla zdrowia. KOWR prowadził także działania edukacyjne na temat certyfikatów i oznaczeń żywności, zachęcając konsumentów do świadomego wyboru produktów, natomiast producentów

zachęcał do udziału w systemach jakości żywności.

KOWR zorganizował II Festiwal Polskiej Żywności #KupujŚwiadomie, w którym wzięło udział ponad 100 lokalnych producentów żywności z całej Polski. Podczas wydarzenia odbywały się prezentacje,

decydujące znaczenie przy wyborze danego produktu.

KOWR obsługuje także 10 branżowych funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, utworzonych w celu wspierania marketingu rolnego, wzrostu spożycia i promocji żywności.

Bydło mięsne z Ośrodka Hodowli Zarodowej Przerzeczyn Zdrój

warsztaty kulinarne i rękodzielnicze, konferencje oraz panele dyskusyjne. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 10 tys. osób.

Od 2015 r. KOWR organizuje ogólnopolski Konkurs dla Kół Gospodyń Wiejskich „Bitwa Regionów”, w ramach którego koła przygotowują regionalne potrawy w oparciu o własną recepturę i rodzime produkty. Celem konkursu jest m.in. promowanie regionalnych smaków oraz bogactwa i różnorodności lokalnych tradycji kulinarnych. W 2024 r. w „Bitwie Regionów” wzięło udział ponad 2 tys. Kół Gospodyń Wiejskich.

KOWR wspólnie z MRiRW prowadził aktywne działania promujące wśród uczestników sektora rolno-spożywczego oznaczenie PRODUKT POLSKI. Działania te przynoszą wymierne efekty, gdyż znak ten staje się powszechnie rozpoznawalny przez konsumentów i dzięki temu może mieć

■ Działania promujące polskie produkty rolno-spożywcze za granicą

KOWR podejmował też liczne inicjatywy na rzecz wsparcia polskiego eksportu. W tym celu organizował m.in. narodowe stoiska informacyjno-promocyjne na zagranicznych targach i wystawach z udziałem polskich przedsiębiorców, realizował zagraniczne misje handlowe, zapewniał obsługę spotkań biznesowych z zagranicznymi przedsiębiorcami, organizował w Polsce przyjazdowe misje handlowe zagranicznych importerów i dziennikarzy branżowych czy też webinaria informacyjne poświęcone rynkom rolno-spożywczym krajów trzecich i pomagał w nawiązywaniu kontaktów handlowych.

W 2024 r. KOWR zorganizował 23 narodowe wystąpienia na najważniejszych wydarzeniach targowych na całym świecie. Pod wspólnym hasłem „Poland Tastes Good”

uczestniczyło w nich prawie 400 firm reprezentujących polski sektor rolno-spożywczy. KOWR przygotował, zgodnie z planem zatwierdzonym przez Ministra Rolnictwa i Roz-

podmiotowi, który stał się niewypłacalny. W 2024 r. wpłynęło do KOWR 1,1 tys. wniosków, a kwota przyznanej pomocy wyniosła 21,5 mln zł.

Polskie stoisko narodowe na targach SIAL 2024 w Paryżu

woju Wsi, wystąpienia narodowe na 13 najistotniejszych wydarzeniach targowych w branży rolno-spożywczej w 2024 r. Wykonując zadania związane z realizacją sektorowego programu promocji „Poland. Business Forward”, przygotował stoisko informacyjne podczas targów Sial Paris 2024 oraz misję przyjazdową do Polski dla kupców z krajów azjatyckich. Ponadto wypłacił prawie 15 mln zł organizacjom branżowym realizującym kampanie promujące istotne grupy produktów rolno-spożywczych.

Efektom tych działań jest rosnący systematycznie z roku na rok eksport polskich towarów rolno-spożywczych.

■ Pomoc rolnikom i producentom rolnym w trudnej sytuacji ekonomicznej

1 lipca 2023 r. KOWR uruchomił obsługę Funduszu Ochrony Rolnictwa w zakresie przyznawania i wypłaty rekompensat producentom rolnym, którzy nie otrzymali zapłaty za produkty rolne zbyt

KOWR i nadzorowane przez niego spółki udzielali i nadal udzielają rolnikom poszkodowanym w wyniku powodzi pomocy w postaci pasz, siana oraz materiału siewnego i innych produktów rolnych. Świadczą też pomoc rzeczową, taką jak: woda, narzędzia, środki sanitarne, środki czystości, preparaty do dezynfekcji, osuszacze powietrza. Spółki partycypują również w kosztach transportu produktów rolnych.

■ Działania służące stabilizacji i monitorowaniu rynków rolnych

W kompetencjach KOWR pozostaje realizacja zarówno krajowych, jak i unijnych mechanizmów o charakterze wspierającym i monitorującym rynki rolne. Należą do nich mechanizmy: prywatnego przechowywania i interwencyjnych zakupów produktów rolno-spożywczych, handlu zagranicznego z krajami pozaunijnymi, monitorowania obowiązków zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych, a także monitorowania produkcji

na rynkach: winorośli i wina, maku i konopi włóknistych, cukru, tytoniu oraz mleka.

■ Wspieranie i realizacja działań innowacyjnych i rozwojowych w rolnictwie

W 2024 r. KOWR kontynuował m.in. prace następujących projektów innowacyjnych: Paszportyzacja polskiej żywności oraz System Satelitarnego Monitorowania Upraw Rolnych (S2MUR).

W przypadku pierwszego projektu KOWR prowadził działania mające na celu rozpoczęcie realizacji drugiej jego fazy, polegające na budowie docelowego systemu IT monitorującego proces produkcji żywności w Polsce. Prace prowadzono na podstawie pozytywnych wyników pilotażu, które wykazały, że wdrożenie w Polsce Docelowego Systemu IT, wspólnego dla wielu rynków i produktów, jest wykonalne i celowe.

Głównym celem S2MUR jest zaprojektowanie, budowa i rozwój systemu IT wykorzystującego synergię danych satelitarnych, meteorologicznych, glebowych i statystycznych do monitorowania upraw rolnych na terenie całego kraju. W 2023 r. KOWR zawarł z Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym umowę na „Zaprojektowanie i wykonanie S2MUR” do końca 2026 r. W 2024 r. w ramach umowy rozpoczęto zbieranie i analizę danych źródłowych, w tym danych in-situ oraz opracowano dokumenty: „Koncepcja budowy i wdrożenia systemu S2MUR” i „Opis założeń systemu informacyjnego”, które przekazano do akceptacji MRiRW.

■ Wsparcie odnawialnych źródeł energii (OZE)

KOWR, realizując w 2024 r. działania ustawowe, zarejestrował 35 nowych spółdzielni energetycznych

w wykazie spółdzielni energetycznych oraz 13 nowych instalacji biogazowni rolniczych. Natomiast w ramach działań informacyjno-promocyjnych, wspierających rozwój odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich, przygotował grę planszową dotyczącą biogazowni rolniczych, zorganizował 25 warsztatów i szkoleń z zakresu biogazowni rolniczych, przygotował i wydał poradnik na temat biogazu rolniczego, przeprowadził kampanię banerową w internecie oraz spoty informacyjne w telewizji.

■ Realizacja programów wspierających konsumpcję

W ramach mechanizmów wspierających konsumpcję KOWR realizuje Program dla szkół oraz Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2025 (FEPŻ).

Celem pierwszego programu jest promowanie wśród dzieci zdrowej diety bogatej w owoce i warzywa oraz mleko i produkty mleczne, a także utrwalanie zdrowych nawyków żywieniowych. W programie uczestniczy ponad 1,7 mln uczniów, a Polska jest jednym z największych

beneficjentów „Programu dla szkół” w Unii Europejskiej. W ramach programu dzieci z klas I–V szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia oraz klas I–II ogólnokształcących szkół baletowych bezpłatnie otrzymują kilka razy w tygodniu świeże owoce i warzywa, soki owocowe oraz mleko i produkty mleczne. Dodatkowo uczestniczą w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, określonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, takich jak konkursy, warsztaty kulinarne czy wycieczki do gospodarstw rolnych lub agroturystycznych.

Zadaniem drugiego programu jest wspieranie osób najbardziej potrzebujących w kraju. Pomoc tym osobom stanowi dla KOWR bardzo ważne zadanie. Cele to ograniczenie ubóstwa, włączenie do społeczności lokalnych, poprawa sytuacji życiowej i przeciwdziałanie depriwacji materialnej najuboższych osób w kraju. Program ten KOWR realizuje z organizacjami partnerskimi, a obejmuje on zakup oraz dystrybucję żywności wśród osób najbardziej potrzebujących.

Mogą one otrzymać nieodpłatnie paczki z żywnością, pełnowartościowe posiłki oraz wziąć udział w działaniach towarzyszących. W Polsce z pomocy w ramach Programu FEPŻ korzysta około 1,3 mln uprawnionych osób.

■ Opracowywanie i upowszechnianie informacji dotyczących rynków produktów rolnych

KOWR sporządza informacje i analizy dotyczące: zmian cen, sytuacji podaży-popytu na rynkach rolno-żywnościowych i handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi oraz w zakresie monitorowania rynków zagranicznych. Analitycy rynkowi KOWR uczestniczyli w pracach zespołów problemowo-doradczych w zakresie analiz rynków rolnych powoływanych przez MRiRW. Ponadto w 2024 r. zaktualizowano Strategię KOWR na lata 2025–2028.

Wydział Komunikacji Społecznej
KOWR

tel. 22 376 78 83

Zdjęcia: archiwum KOWR

Biuletyn informacyjny nr 1–2/2025 (261). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książek, przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Wojciech Adamczyk, Justyna Adamska, Dorota Białczak, Marek Cieśliński, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Waldemar Guba, Wanda Klepacka, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Agata Łysakowska, Przemysław Saltarski, Łukasz Tomczak, Edyta Wieczorkiewicz-Dudek, Wojciech Wojtyra, Magdalena Zasępa.

Opracowywany przez: Mariola Marczak. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I stronie okładki oraz stronie 1.:** Jen2215.Stock.adobe.com, ChemiQ.Stock.adobe.com.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. 22 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publikacje>; <https://www.gov.pl/web/arimr/publikacje>.

ISSN 2719-5147. Podpisano do druku: 7 lutego 2025 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zapol Sobczyk Spółka komandytowa, al. Piastów 42, 71-062 Szczecin.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Departament Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii

tel. 22 623 18 43

Departament Budżetu

tel. 22 623 20 21

Departament Hodowli i Ochrony Roślin

tel. 22 623 21 51

Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy

tel. 22 623 12 22

Departament Komunikacji i Promocji

tel. 22 623 18 38

Departament Kontroli i Audytu

tel. 22 623 25 07

Departament Nieruchomości i Infrastruktury Wsi

tel. 22 623 18 41

Departament Oświaty i Polityki Społecznej

tel. 22 623 15 75

Departament Płatności Bezpośrednich

tel. 22 623 12 34

Departament Pomocy Technicznej

tel. 22 623 16 37

Departament Rolnictwa Ekologicznego i Jakości Żywności

tel. 22 623 16 32

Departament Rybołówstwa

tel. 22 623 29 72

Departament Rynków Rolnych i Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich

tel. 22 623 18 45

Departament Strategii i Rozwoju

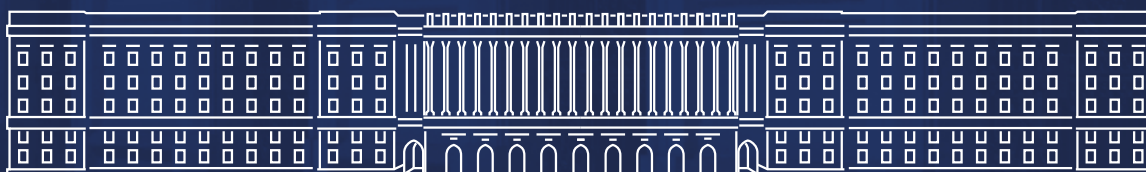
tel. 22 623 21 20

Departament Wspólnej Polityki Rolnej

tel. 22 623 18 42

Departament Współpracy Międzynarodowej

tel. 22 623 24 71, 22 623 18 40

Warszawa, ul. Wspólna 30

KUPUJĄC PRODUKT Z TYM OZNACZENIEM

masz pewność, że jest to
certyfikowany i w pełni kontrolowany
produkt ekologiczny

#KUPUJŚWIADOMIE

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa